

PCN

PEST CONTROL NEWS®

TIJDSCHRIFT VOOR DE PLAAGDIERBEHEERSINGSBRANCHE

NUMMER **53**

Het hantavirus op een cruiseschip: Is het ook een risico voor plaagdierbeheersers?

10

In april kreeg het hantavirus veel aandacht na een uitbraak op het cruiseschip MV Hondius. Hoewel het risico in het algemeen laag blijft, zijn bewustzijn, kennis over zoönosen en goede bescherming essentieel, zeker voor plaagdierbeheersers.

Benelux Pest 2026 verwacht veel bezoekers

26

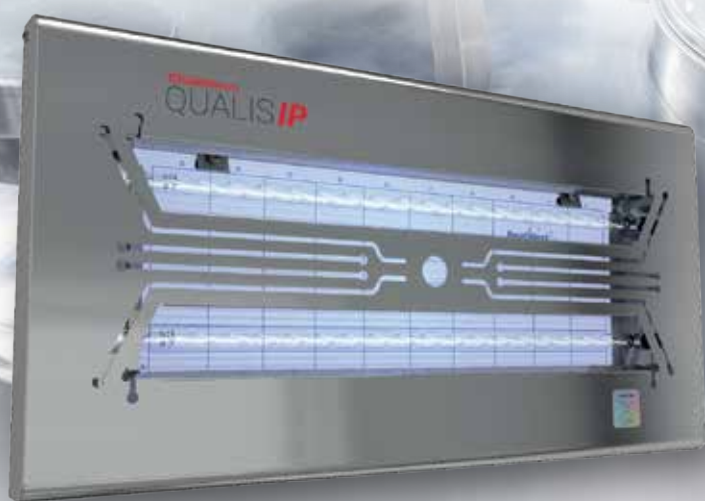
Op 16 september 2026 vindt de 11de editie van Benelux Pest, dé vakbeurs op gebied van plaagdierpreventie en -bestrijding, plaats bij NH Conference Centre Koningshof (Veldhoven, NL). Het belooft weer een interessante editie te worden, met meer dan 40 standhouders.

ICUP 2028: internationaal platform voor stedelijk plaagdiermanagement

30

Van 18 tot 21 juni 2028 wordt in Utrecht de 12de International Conference on Urban Pests gehouden. Sprekers uit alle hoeken van de wereld komen samen om boeiende presentaties te verzorgen, waarbij kennisuitwisseling, innovatie en samenwerking centraal staan. Noteer de data alvast in je agenda!

EEN TOTAALOPLOSSING VOOR VEELEISENDE, OPEN INDUSTRIËLE OMGEVINGEN

Wandmontage

Chameleon[®]
QUALIS IP

Dubbelzijdig, plafondmontage

Chameleon[®]
STELLARIS IP

De Chameleon[®] Qualis IP en Stellaris IP zijn ontworpen voor duurzame bestrijding van vliegende insecten in veeleisende industriële omgevingen, met name in ruimtes die worden gereinigd met stoom, die worden besproeid en die constant vochtig en corrosief zijn, zoals zuivelfabrieken, slachthuizen en industriële keukens.

Beide toestellen zijn volledig gemaakt van roestvrij staal en IP66-gecertificeerd, en zijn uitgerust met de nieuwste generatie Quantum[®] X LED-filament tubes, die een toonaangevende energiezuinige bestrijding van vliegende insecten bieden op basis van superieure UVA-lichtverdeling dankzij de meer dan 400 emissiepunten per buis.

Duurzaam, eenvoudig te onderhouden en te herstellen, met snelle toegang tot de voor LED-geoptimaliseerde lijmplaat, waarbij de LED-buizen slechts één keer om de 3 jaar vervangen moeten worden. Bevat geen kwik, verlaagd elektriciteitsverbruik tot slechts 13,5 W, lage CO2-voetafdruk.

Beide modellen maken gebruik van dezelfde **Quantum[®] X LED** tube en voor **LED-geoptimaliseerde** lijmplaat.

Voor meer informatie, surf naar:
www.pestwest.com

Confidence in
Fly Control

Bitesize...

Het hantavirus op een cruiseschip: Is het ook een risico voor
plaagdierbeheersers?

10

In april kreeg het hantavirus plots wereldwijde media-aandacht, na de uitbraak aan boord van het Nederlandse cruiseschip MV Hondius. Er raakten meerdere personen besmet en er vielen enkele dodelijke slachtoffers. De WHO en het ECDC benadrukken dat het risico voor de bevolking laag blijft, maar toch is het belangrijk om stil te staan bij wat zoönosen precies zijn en hoe ze kunnen overgebracht worden. Voor plaagdierbeheersers is het risico op blootstelling en besmetting groter. Het is belangrijk dat ze zich hier bewust van zijn en zich steeds goed beschermen!

Blijf op de hoogte van
wat er speelt in onze
branche

Redacteur

Dr. ing. Joeke Nijboer

Struisvaren 21
2661 PW Bergschenhoek (NL)

Tel. +31 (0)6 549 079 35

E-mail: joeke@pestcontrolnews.com

Redactioneel medewerkers

Colette den Boogert / Katho Lepee

Advertenties

redactie@pestcontrolnews.com

Druk

ctp digitalprinting

www.ctp-digitalprinting.be

Van de redacteur

Het warme weer creëert ideale omstandigheden voor de ontwikkeling van plaagdieren zoals wespen en muggen. Ook ratten en muizen staan opnieuw in de belangstelling, onder meer door incidenten zoals de hantavirusuitbraak op de MV Hondius. Dergelijke gebeurtenissen onderstrepen het belang van doeltreffende plaagdierbeheersing en het bewust omgaan met de risico's die ermee gepaard gaan.

Hoe houden we de Aziatische hoornaar/geelpoethoornaar onder controle?

De eerste melding van de Aziatische hoornaar in Nederland is inmiddels bijna 10 jaar geleden (2017). De snelle verspreiding van de soort in ons land heeft ervoor gezorgd dat de geelpoethoornaar beschouwd wordt als een gevestigde soort, die wel beheerst moet worden, maar niet volledig uitgeroeid. Welke beheersmethoden zijn er mogelijk? Je ontdekt het op pagina 22-23.

Achter de schermen bij Envu in Langenfeld: investeren in onderzoek en innovatie

Envu, leverancier van producten voor o.a. professioneel plaagdiermanagement, verhuisde haar faciliteiten een tijdje terug naar Langenfeld. In het kader van duurzame samenwerking, bracht het team van Killgerm Benelux in maart een bezoek aan de nieuwe locatie. Het verslag hiervan is terug te vinden op pagina 34-35.

04 Naturalis en Integrated Pest Management: plaagdierbeheersing op topniveau in een erfgoedomgeving

Naturalis Biodiversity Center in Leiden is een onderzoeksinstituut op gebied van biodiversiteit, én een museum. Hun collectie telt meer dan 44 miljoen objecten. Om deze plaagdiervrij te houden, is een goed beleid nodig, dat gebaseerd is op Integrated Pest Management. Hoe ze dit precies aanpakken, ontdek je op pagina 14-15.

22 NVPB viert 20-jarig jubileum

Brancheorganisatie NVPB bestaat 20 jaar. Op 2 april werd deze mijlpaal gevierd tijdens de Algemene Ledenvergadering en Netwerkbijeenkomst in Maarsbergen. Hierbij werd er teruggeblift op de afgelopen 20 jaar en werd er tevens afscheid genomen van een aantal bestuursleden. De aanwezigen konden verder genieten van leuke activiteiten en een bbq.

34 Beluister de podcast van het Ctgb

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) heeft een reeks interessante podcasts uitgebracht over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden in voeding, leefomgeving en natuur. Ook voor plaagdierprofessionals bieden deze afleveringen heel wat nuttige inzichten en waardevolle kennis.

14 Risico van de aanwezigheid van knaagdieren

Het Bureau Risicobeoordeling & Onderzoek bracht eind december een rapport uit gericht aan de NVWA over het risico van de aanwezigheid van knaagdieren in levensmiddelenproductie en -verhandeling. Zij stelden een lijst op van 16 pathogenen die voor kunnen komen bij knaagdieren in Nederland. Overdracht van die pathogenen kan op verschillende manieren plaatsvinden.

25 World Pest Day - Innoveren en digitaliseren

Ieder jaar wordt World Pest Day gevierd op 6 juni. Naar goede gewoonte organiseerden KAD, NVPB, PCN en PLA.N. een inspirerende bijeenkomst voor iedereen in de plaagdierensector. Het centrale thema "innoveren en digitaliseren" kwam tijdens de middag uitgebreid aan bod dankzij een reeks boeiende presentaties van diverse sprekers.

42 Examenadviesburo gaat examens en registratie voor Groene Erkenningen verzorgen

Vanaf 31 augustus zal een nieuwe partij instaan voor de organisatie en administratie van examens binnen de plaagdierbranche. Examenadviesburo zal deze taak gaan overnemen van Examenservices. Deze overstap brengt een aantal belangrijke wijzigingen met zich mee.

Van de redacteur

www.pestcontrolnews.com

[@pcnbenelux](https://www.instagram.com/pcnbenelux)

facebook.com/pestcontrolnews

De zomer is begonnen op het moment dat ik dit schrijf. Het is warm en ideaal weer voor plaagdieren om zich te ontwikkelen. Er wordt een grote toename van overlast door de Aziatische hoornaar verwacht. Waarschijnlijk zal ook de overlast van steekmuggen en vliegen door het warme weer toenemen.

Als het warme weer aanhoudt, zullen meer mensen zich buitenshuis begeven en meer afval produceren, wat weer meer plaagdieren zoals ratten en muizen aantrekt. In de media zullen we dan opnieuw horen dat er sprake is van grote overlast door ratten en muizen en dat dit komt doordat er "geen gif meer mag worden gebruikt". Daarbij wordt echter vaak de basis van de overlast vergeten. Mensen zorgen er zelf voor dat voedselafval beschikbaar is en dat er schuilmogelijkheden worden gecreëerd. Daarnaast spelen ook slechte bouwkundige omstandigheden, onvoldoende hygiëne en slecht beheerde groenvoorzieningen een belangrijke rol. Wij mogen zeker biociden gebruiken, maar uitsluitend volgens de regels die in het handboek IPM-Knaagdierbeheersing staan beschreven.

Plaagdierbeheersers zullen ook dit jaar weer volop werk hebben!

Toch moeten we ons niet alleen richten op de huidige situatie, maar ook op de toekomst. Automatisering zal in de toekomst ongetwijfeld een grotere plaats innemen binnen plaagdierbeheersing en ook AI-modellen zullen waarschijnlijk steeds vaker worden gebruikt.

De bijeenkomst voor World Pest Day, gehouden in Nijkerk op 11 juni, speelde daar goed op in en liet zien wat we kunnen verwachten. We moeten echter niet uitsluitend vertrouwen op automatisering en AI. Het hebben van voldoende kennis blijft essentieel. Cursussen zullen steeds belangrijker worden om voldoende kennis te verwerven van de ecologie van de plaagdieren waarmee wij te maken hebben.

In juni 2028 zal ICUP Utrecht worden gehouden. In totaal zullen ongeveer 50 posters en presentaties op het gebied van plaagdierbeheersing verzorgd door zo'n 200 wetenschappers uit alle delen van de wereld kunnen worden gevolgd. Hopelijk is dit een reden om eens kennis te maken met wat er op internationaal gebied gebeurt om plaagdieren te beheersen.

Het werken met plaagdieren brengt bovendien risico's met zich mee. Kijk bijvoorbeeld naar wat het hantavirus heeft aangericht op het schip Hondius. Het betreft weliswaar een ander type virus dan de hantavirussen die voorkomen bij knaagdieren in Nederland, maar ook mensen, waaronder plaagdierbeheersers, kunnen besmet raken. Alertheid en kennis van deze ziekte, maar ook van andere ziekteverwekkers, zijn daarom van groot belang. Een cursus op het gebied van zoonosen kan voor plaagdierbeheersers zeer waardevol zijn.

Overleg en afstemming binnen de branche zijn eveneens belangrijk. Hiervoor hebben we verschillende brancheverenigingen, waaronder PLA.N. en NVPB. Beide organisaties werken samen en hebben een belangrijke stem in het overleg met overheden en instituten. De NVPB bestaat inmiddels 20 jaar en zal in de huidige vorm naar verwachting nog vele jaren blijven bestaan.

De coördinatie van de examens vindt momenteel plaats via Stichting Groene Erkenningen. Per 31 augustus zal Examenadviesburo de examinering en registratie voor alle examenlijnen binnen onze branche gaan verzorgen. Ik hoop dat deze overgang vlekkeloos zal verlopen.

Joke Nijboer
Redacteur Pest Control News

Rat aan boord van KLM-vlucht leidt tot ingrijpende operationele verstoring

Een intercontinentale vlucht van KLM tussen Amsterdam en het Caribisch gebied is begin december 2025 ernstig verstoord geraakt na de ontdekking van een rat aan boord tijdens de vlucht. Het incident, zoals gemeld op 12 december 2025 in de Telegraaf, leidde uiteindelijk tot een geannuleerde terugvlucht en aanzienlijke logistieke gevolgen voor ruim 250 passagiers.

Halverwege de intercontinentale vlucht werd door de bemanning een rat in het vliegtuig waargenomen terwijl het toestel zich boven de Atlantische Oceaan bevond. Op dat moment was een omkeer of tussenlanding niet meer mogelijk binnen operationeel veilige marges.

Conform standaard luchtvaartprocedures werd de situatie door cockpit en cabinepersoneel onder controle gehouden. In dergelijke gevallen ligt de nadruk op risicobeheersing: het beperken van verplaatsing van het dier binnen het toestel en het bewaken van kritieke zones zoals cockpitzone, avionica-ruimtes en cateringcompartimenten.

In de internationale luchtvaart wordt de aanwezigheid van knaagdieren in vliegtuigen beschouwd als een ernstig risico voor zowel de bioveiligheid als de operationele veiligheid. Niet alleen vanwege mogelijke hygiëneproblemen, maar vooral vanwege potentiële schade aan technische systemen.

Knaagdieren kunnen onder meer:

- elektrische bekabeling aantasten
- isolatiemateriaal beschadigen
- voedsel- en waterbronnen contamineren
- zich verplaatsen naar verborgen technische compartimenten

Vanuit operationeel perspectief geldt daarom wereldwijd een zero-tolerance benadering: iedere bevestigde of vermoedelijke aanwezigheid leidt tot directe uitdienstname van het toestel na landing. Na de landing op de eindbestemming in het Caribisch gebied (Aruba of Bonaire, zoals in de berichtgeving genoemd) werd het toestel onmiddellijk ondergebracht in een Aircraft on Ground (AOG)-status.

Dit betekende dat het vliegtuig niet mocht worden ingezet voor verdere vluchten totdat een volledige inspectie en reiniging was uitgevoerd. Dergelijke procedures omvatten doorgaans:

- volledige cabine- en cargo ruiminspectie
- controle van technische compartimenten
- reiniging en desinfectie van voedsel- en servicezones
- beoordeling door technische inspectieteams

Door deze maatregelen kon het toestel niet tijdig worden vrijgegeven voor de geplande terugvlucht naar Nederland, die daarop werd geannuleerd. De annulering had directe gevolgen voor ruim 250 passagiers die op de eilanden achterbleven. KLM moest op korte termijn alternatieve vluchtcapaciteit en hotelaccommodatie organiseren.

In de internationale pest control- en luchtvaartliteratuur worden knaagdierincidenten in vliegtuigen beschreven als zeldzaam, maar met een hoge impact. Knaagdieren komen meestal in een vliegtuig via de logistieke wegen rondom een vliegtuig zoals bagageafhandeling, cateringstromen en grondtransportmiddelen. Met name op intercontinentale routes en in warmere klimaatzones blijft preventie een aandachtspunt binnen geïntegreerde plaagdierbeheersingsprogramma's (IPM) op luchthavens.

Het incident onderstreept de operationele relevantie van plaagdierpreventie in de luchtvaartketen. Hoewel de kans op introductie laag blijft, is de impact potentieel hoog, met directe gevolgen voor veiligheidscertificering, vlootbeschikbaarheid en passagierslogistiek. In lijn met internationale standaarden wordt daarom in de luchtvaartsector consequent gekozen voor onmiddellijke uitdienstname en volledige inspectie bij iedere verdenking van knaagdieractiviteit aan boord.

Killgerm®

Bij ons bent u
in veilige handen!

www.killgerm.com

Ontdek onze efficiënte muizenvallen!

Zowel de AF® Trapmuis als de AF® TrapBase bieden een slim vangontwerp voor een snelle, doeltreffende en humane vangst.

AF® Trapmuis

AF® Trapmuis: 358mm x 98mm x 80mm

- Transparante barrière voorkomt foute vangsten. Inspectiesleuf toont activatie van val.
- Geschikt voor 2 Snap-e muizenvallen en, indien gewenst, met rodenticiden.

AF® Trapbase

AF® Trapbase: 143mm x 63mm x 60mm

- Modulair en uitbreidbaar: ideaal voor het creëren van barrières in krappe ruimtes.
- Geschikt voor 1x Snap-e muizenval.

Ontworpen door experts, **voor gebruik door professionals**

Killgerm Benelux nv - Kantoor Turnhout (B)
t +32 (0) 14 44 22 70 e verkoop@killgerm.com
www.killgerm.be

Killgerm Nederland bv - Kantoor Gilze (NL)
t +31 (0) 161 219 520 e verkoop-nl@killgerm.com
www.killgerm.nl

Toezicht, naleving en toekomst van de Wgb voor de praktijk - Een samenvatting

In dit artikel volgt een samenvatting van het verslag van wat de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat in januari 2026 aan de Tweede Kamer hebben gestuurd.

De evaluatie van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) laat zien dat toezicht, naleving en samenwerking binnen de sector belangrijke aandachtspunten blijven. Voor plaagdierbeheersers zijn vooral de praktische gevolgen van regelgeving, toezicht en handhaving relevant.

Een belangrijk knelpunt is de verdeling van toezichttaken over verschillende instanties. Dit leidt in de praktijk tot onduidelijkheid en versnippering. Inmiddels zijn er afspraken gemaakt tussen inspectiediensten om de samenwerking te verbeteren en rollen duidelijker af te bakenen. Dit moet op korte termijn zorgen voor meer eenduidigheid in toezicht en handhaving, wat voor professionals in de sector meer duidelijkheid geeft over wie waarvoor verantwoordelijk is.

Daarnaast blijft geïntegreerde gewasbescherming en biociden (IPM) een speerpunt. Hoewel wetgeving niet verder wordt aangescherpt met specifieke voorschriften, wordt sterk ingezet op kennisontwikkeling en samenwerking binnen de sector. Telers en gebruikers van middelen zijn verplicht hun maatregelen vast te leggen, maar hoe dit gebeurt is vormvrij. Er wordt gewerkt aan een benchmarkingsysteem waarin ook niet-chemische maatregelen worden opgenomen. Dit biedt kansen voor plaagdierbeheersers om hun expertise in preventie en alternatieve bestrijding beter zichtbaar te maken en te delen.

Een groeiend aandachtspunt is online reclame voor biociden en gewasbeschermingsmiddelen. Toezichthouders ervaren problemen bij het controleren van claims, vooral bij middelen waarvan de werking onduidelijk is.

Nederland wil daarom samen met de Europese Commissie duidelijkheid krijgen over de regels rond reclame voor niet-toegelaten middelen. Dit kan leiden tot strengere controle op misleidende claims, wat direct relevant is voor aanbieders en gebruikers van biociden.

De naleving van de Wgb blijft een uitdaging. Onderzoek toont aan dat lage pakkans, complexe regelgeving en gebrek aan kennis belangrijke oorzaken zijn van overtredingen. Voor grote bedrijven speelt bovendien dat boeterisico's soms worden ingecalculleerd. De overheid zet daarom in op een bredere aanpak: betere regelgeving, meer bewustwording, kennisontwikkeling en een hogere pakkans door samenwerking tussen toezichthouders. Instrumenten zoals zelfinspectietools en private keurmerken kunnen hierbij een rol spelen.

Op het gebied van boetes wordt voorgesteld om de maximale bestuurlijke boetes in lijn te brengen met het strafrecht. In de praktijk heeft dit weinig impact, omdat huidige boetes al onder deze maxima liggen. Een wetswijziging wordt daarom niet als urgent gezien, maar zal op termijn worden meegenomen.

Tot slot is er een sterke focus op waterkwaliteit. Nederland dreigt de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) niet te halen, mede door uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Er wordt gewerkt aan strengere toelatingscriteria en een betere afstemming tussen regelgeving en waterkwaliteitsnormen. Tegelijk wordt erkend dat de Wgb vooral geschikt is voor landelijke maatregelen en minder voor lokale problemen. Daarom wordt aanvullend ingezet op gebiedsgerichte aanpak via de Omgevingswet, waarbij ook waterschappen en gemeenten een grotere rol krijgen.

Conclusie voor de praktijk

Voor plaagdierbeheersers betekent dit dat de sector zich ontwikkelt richting meer samenwerking, kennisdeling en preventie. Tegelijk zal toezicht waarschijnlijk consistent worden en kan de handhaving intensiveren. Vooral het vergroten van naleving, het belang van IPM en de aandacht voor milieu-impact (zoals waterkwaliteit) zullen de komende jaren bepalend zijn voor de dagelijkse praktijk.

Joke Nijboer

Rattenoverlast oplossen?

De bal ligt bij de gemeente én bij de burens, vindt meerderheid paneldeelnemers

In de afgelopen maanden is in de media veel geschreven over ratten- en muizenoverlast. Muizen gevonden in sperziebonen, ratten die frituurvet drinken, diverse horecagelegenheden en restaurants die moesten sluiten vanwege ratten, rattenoverlast in steden... De overlast van ratten en muizen werd een mediahype.

In december 2025 hield het programma Radar via haar Radar Panel zich ook bezig met rattenoverlast en daar kwamen verrassende antwoorden uit naar voren.

Overlast

Via het Radar Panel werden ruim 5000 mensen ondervraagd die in de afgelopen 2 jaar rattenoverlast hebben gehad. Daarvan weet driekwart (76%) zeker dat het specifiek om ratten ging, een kwart vermoedt het. Bij de helft is er nog steeds sprake van overlast, bij de andere helft niet meer.

Een kwart van de mensen die overlast (hebben) ervaren, klaagt over het knagen aan voedsel of aan andere zaken, zoals kabels en meubilair. De meest genoemde klacht is het zien rondlopen van ratten. Dit geldt voor 38% van alle mensen die overlast ervaren. Soms zien ze enkel een dood exemplaar. Bij 27% van de mensen met dergelijke klachten zitten de ratten in huis, bijvoorbeeld onder het dak, tussen muren, in de kruipruimte, in de woonkamer of in gemeenschappelijke ruimtes. Bij 28% zitten ze in de schuur, garage of berging. 40% ziet de ratten alléén buiten, en dus niet in huis, de schuur of berging. Verzakkingen van grond en tegels wijzen op de aanwezigheid van ratten, evenals een stuk verwaarloosd bos in de omgeving.

De meest genoemde oorzaken van het verschijnen van ratten in de buurt zijn:

- Afval in de buurt (45%)
- Vogelvoer (37%)
- Oude riolen (15%)
- Bouwkundige gebreken (7%)

"Ik woon in een zeer nette flat, maar mensen gooien voedsel naar beneden in de tuin voor de vogeltjes. De achterliggende gedachte is heel mooi, maar als bijna iedereen dat doet, dan komt er veel te veel in de tuin te liggen, en dat trekt muizen en ratten aan."

Ook het openliggen van andere soorten voer, zoals kippen-, vee-, vissen- en konijnenvoer wordt genoemd als oorzaak van het probleem. Een moestuin biedt niet alleen voer voor mensen, maar ook voor ratten, zo geven sommigen aan. Anderen wonen in bosrijk gebied, of aan het water: de natuurlijke habitat van ratten. Wat niet helpt, schrijft een ander, is dat mensen "huizen bouwen op akkers, waardoor de ratten op de vlucht slaan". Iemand noemt als oorzaak van de overlast dat ze de dieren "niet meer met gif mogen verdelen". Het preventief gebruik van gif is in 2023 verboden, omdat resistentie bij ratten toenam, en het gif niet alleen ratten raakt: het vergiftigt ook roofdieren, huisdieren en het milieu.

Melden heeft vaak geen zin

Wie overlast van ratten ervaart, kan daarvan melding maken. De helft (49%) heeft dat ook gedaan, bij de gemeente (80%), woningcorporatie (18%), de verhuurder (6%) of de VvE (5%) bijvoorbeeld. Anderen melden het daarnaast bij bijvoorbeeld een naburig afvalbedrijf, ongediertebestrijder of de burens.

Wat zijn de redenen om geen melding te maken?

- Ik heb het zelf opgelost (34%)
- Ik denk niet dat het zin heeft (32%)
- Anderen hebben het al gemeld (16%)
- Ik wist niet waar ik melding kon maken (15%)
- Ik vind het mijn eigen verantwoordelijkheid (14%)

Bij 13% heeft de melding ertoe geleid dat het probleem is opgelost, bij nog eens 21% werd de overlast deels opgelost en bij 11% wordt eraan gewerkt. Bij de helft van degenen die melding maakten (49%) heeft de melding echter niets uitgehaald; er is niets gebeurd of het is wel (deels) opgelost, maar niet dankzij de melding.

"De gemeente doet er niets aan, je wordt doorverwezen naar een bestrijder met een kostprijs waar niet iedereen zin in heeft."

Zijn er maatregelen genomen?

69% van de bevroagden heeft zelf maatregelen ondernomen:

- Vallen neerzetten (54%)
- Gaten dichten (32%)
- Gif (30%)
- Afval beter afsluiten (23%)
- Eten in afgesloten bakken bewaren (22%)
- Een kat in huis halen (8%)

Veel mensen lichten toe dat ze beter opletten met het opruimen van etensresten in de tuin en vogelvoer. Mensen gaan in gesprek met de burens; een schutting houdt immers geen rat tegen. Velen hameren op preventie: als er niets te halen valt, komen er geen ratten. *"Ratten zijn levende wezens en dat respecteert ik. Niet voeden, maar ook niet doden."* Sommigen benadrukken dat ze diervriendelijke vallen gebruiken.

De meesten geven minder dan 100 euro uit (47%), of maken helemaal geen kosten (28%) voor de zelf getroffen maatregelen.

"We hebben als buurt de rattenoverlast aangepakt. Niet iedereen wilde of kon meedoen. Toch lijkt het nu opgelost. Konijnen die losliepen en voer dat rondslingerde bij burens was een van de oorzaken."

Inschakeling bestrijdingsbedrijf

13% heeft zelf een bestrijdingsbedrijf ingeschakeld, soms zelf meerdere. Ongeveer de helft (46%) heeft daar maximaal 200 euro aan uitgegeven, een kwart (25%) meer dan 200 euro. In 1 op de 5 gevallen heeft de gemeente of verhuurder de kosten betaald. Soms betaalde een naburig restaurant de rekening. Er zijn ook mensen die aangeven dat de bestrijding niets heeft opgeleverd en dat ze daarom niet betaald hebben. Anderen kwalificeren zichzelf als rattenvanger; zij zijn er voornamelijk tijd aan kwijt.

Wie kosten heeft gemaakt door eigen maatregelen of het inschakelen van een bestrijdingsbedrijf, vindt het in de meeste gevallen terecht dat zij daar (deels) zelf voor moeten betalen. 31% vindt echter dat zij er geen kosten aan zouden moeten hebben.

Verantwoordelijkheid

Wie is verantwoordelijk voor het oplossen van de rattenoverlast volgens de deelnemers van het Radar Panel?

- De gemeente (63%)
- De burens (36%)
- Ikzelf (34%)
- De rijksoverheid (18%)

Anderen noemen ook de woningbouw of verhuurder, bedrijven in de buurt, of geven aan dat iedereen een steentje moet bijdragen. *"De gemeente moet voorlichting geven hoe je ze kunt voorkomen. De burgers moeten zich hier vervolgens aan houden"*, schrijft de één. *"De woningbouwvereniging voor binnen, puin dichtsmeren, leidingen isoleren et cetera. De mens moet afval in containers deponeren, niet op straat"*, schrijft een ander.

De conclusie is dat om de rattenplaag te verminderen iedereen zijn of haar best moet doen om voedselbronnen te verminderen en de juiste habitatmanagement maatregelen hoort te nemen. Zolang dit niet gebeurt, zal de rattenplaag nooit afnemen!

Het hantavirus op een cruiseschip: Is het ook een risico voor plaagdierbeheersers?

De uitbraak van het hantavirus aan boord van het Nederlandse cruiseschip MV Hondius heeft opnieuw aandacht gevestigd op het hantavirus als ernstige zoonose. Tijdens deze uitbraak werden meerdere passagiers erg ziek en vielen ten minste drie dodelijke slachtoffers, waaronder twee personen uit Friesland. Ook raakten verschillende personen besmet met het virus. Internationale gezondheidsorganisaties zoals de WHO en het ECDC benadrukken dat het risico voor de algemene bevolking laag blijft, maar voor plaagdierbeheersers ligt dat genuanceerder, omdat zij beroepsmatig direct kunnen worden blootgesteld aan knaagdieren, hun uitwerpselen, urine en besmette stofdeeltjes in ruimten waar knaagdieractiviteit heeft plaatsgevonden. Professionele plaagdierbeheersers lopen daarmee een verhoogd risico op inhalatieblootstelling tijdens werkzaamheden in besmette of verontreinigde omgevingen.

Wat zijn hantavirussen?

Hantavirussen behoren tot de familie *Hantaviridae* en worden wereldwijd verspreid door verschillende knaagdiersoorten die als natuurlijk reservoir fungeren. Deze dieren worden doorgaans zelf niet ziek, maar kunnen het virus langdurig uitscheiden via urine, ontlasting en speeksel. Besmetting bij de mens vindt vrijwel altijd plaats via het inademen van aerosolen die ontstaan wanneer opgedroogde excreta of verontreinigd stof worden verstoord.

Hantavirussen worden grofweg onderverdeeld in twee groepen:

1) Old World hantavirussen

Deze komen vooral voor in Europa en Azië en veroorzaken meestal Hemorrhagic Fever with Renal Syndrome (HFRS), een ziektebeeld met koorts, bloedingsneiging en nierfalen.

2) New World hantavirussen

Deze komen voor in Noord- en Zuid-Amerika en veroorzaken Hantavirus Pulmonary Syndrome (HPS), een ernstige longaandoening met een hoge sterftegraad.

Het sterftcijfer varieert sterk per subtype. Bij Europese varianten zoals het Puumalavirus ligt deze meestal onder de 1%, terwijl het sterftcijfer bij Andes-virusinfecties kan oplopen tot circa 40%.

Belangrijkste hantavirussoorten

Puumalavirus

Het Puumalavirus is het meest voorkomende hantavirus in West-Europa en wordt gedragen door de rosse woelmuis (*Myodes glareolus*). Infecties veroorzaken meestal een mildere vorm van HFRS. Het virus komt vooral voor in Nederland, België, Duitsland en Scandinavië, en dan vooral in bosrijke gebieden.

Dobrava-Belgrade virus

Dit virus wordt verspreid door bosmuisssoorten en veroorzaakt een ernstiger ziektebeeld met grotere kans op nierschade en hogere sterfte dan bij Puumalavirusinfecties.

Seoul virus

Het Seoul virus is voor de plaagdierbeheersingssector van groot belang. Het reservoir is de bruine rat (*Rattus norvegicus*), die wereldwijd voorkomt in stedelijke omgevingen zoals havens, kanalen zoals die van Amsterdam, riolen en voedselbedrijven. Seoul virusinfecties zijn vastgesteld in verschillende Europese landen, waaronder Nederland en België, zowel bij ratten als incidenteel bij mensen.

Andes virus

Het Andes virus komt voornamelijk voor in Zuid-Amerika en was ook de oorzaak van de uitbraak op het cruiseschip MV Hondius. Dit virus is bijzonder omdat het als enige variant van het hantavirus overtuigend bewijs laat zien van beperkte mens-op-mensoverdracht, wat vooral vaak voorkomt in gesloten omgevingen, zoals op cruiseschepen het geval is.

Het cruiseschipincident

In mei 2026 vond een uitbraak plaats op het cruiseschip MV Hondius, dat onder Nederlandse vlag vaart. Volgens WHO- en ECDC-rapportages ontstond een cluster van ernstige luchtweginfecties onder passagiers en bemanning waarbij het Andes hantavirus werd aangetoond. Onderzoekers vermoeden dat de eerste besmetting mogelijk plaatsvond tijdens excursies in Zuid-Amerika, waarbij blootstelling aan stof dat besmet was met knaagdieruitwerpselen de meest waarschijnlijke bron is. Vervolgens vond in de besloten scheepsomgeving beperkte secundaire overdracht plaats tussen een aantal reizigers.

Symptomen en ziekteverloop

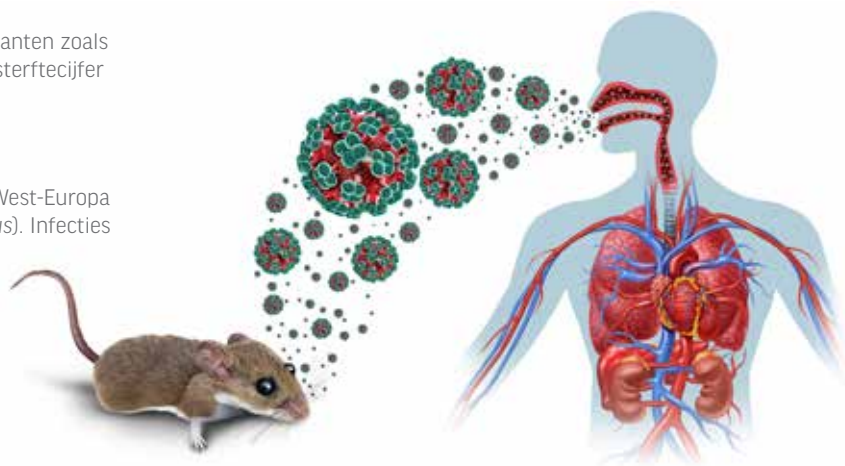
De incubatietijd van hantavirusinfecties varieert meestal van één tot acht weken. De eerste symptomen zijn vaak algemeen van aard en bestaan uit koorts, spierpijn, hoofdpijn, misselijkheid, buikklachten en vermoeidheid. In ernstigere gevallen ontwikkelen zich HPS met ademhalingsproblemen of HFRS met nierfalen. Omdat deze symptomen sterk lijken op griep of andere virale infecties, is vroege herkenning lastig, zeker zonder duidelijke blootstelling aan knaagdieren.

Status hantavirus in Nederland en België

In Nederland worden jaarlijks gemiddeld ongeveer 31 hantavirusinfecties gemeld, met schommelingen tussen circa 10 en 49 gevallen per jaar. In België ligt dit aantal hoger, met naar schatting 50 tot 140 gevallen per jaar. Daarbij wordt aangenomen dat ongeveer 90% van de infecties niet wordt herkend of asymptomatisch verloopt, waardoor het werkelijke infectie aantal hoger ligt. In beide landen is het Puumala virus de belangrijkste veroorzaker, vooral in bosrijke gebieden zoals de Veluwe, Drenthe en de Ardennen. België kent daarnaast piekjaren met honderden gevallen, welke samenhangen met fluctuaties in de populaties van de rosse woelmuizen.

Infectiebronnen voor plaagdierbeheersers

Plaagdierbeheersers vormen een erkende beroepsrisicogroep omdat besmetting vrijwel altijd plaatsvindt via inademing van besmet stof. Risicovolle werkzaamheden zijn onder meer het verwijderen van knaagdieruitwerpselen, schoonmaak van zwaar besmette opslagruimten, werkzaamheden in kruipruimten, reiniging van ventilatiesystemen, opruimen van dode knaagdieren, gebruik van bladblazers of stofzuigers in besmette ruimten en werkzaamheden in silo's, stallen en riolen.

Vooralecht geventileerde ruimtes met langdurige knaagdieractiviteit vormen een verhoogd risico omdat verstoring van droge uitscheidingen kan leiden tot aerosolvorming.

Waarom rattenbestrijding extra aandacht verdient

Historisch gezien werd het hantavirus in Europa vooral gekoppeld aan woelmuizen, maar het Seoul virus in ratten verdient eigenlijk meer aandacht. Bruine ratten komen veel voor in stedelijke gebieden zoals bij horeca, voedselopslag, havens, riolen, afvalverwerking en agrarische sectoren. Hierdoor kunnen plaagdierbeheersers structureel worden blootgesteld aan mogelijk besmet materiaal. Internationale studies tonen aan dat het Seoul virus vaak onopgemerkt circuleert in rattenpopulaties, waardoor risico's moeilijk vooraf te identificeren zijn.

Preventie en beschermingsmaatregelen

Preventie is essentieel omdat er geen specifieke antivirale behandeling beschikbaar is. Het vermijden van stofvorming is cruciaal: droog vegen of stofzuigen moet worden vermeden omdat dit aerosolvorming veroorzaakt. In plaats daarvan moet eerst bevochtiging plaatsvinden, bij voorkeur met desinfectiemiddelen. Persoonlijke beschermingsmiddelen zijn noodzakelijk en omvatten minimaal FFP2- of FFP3-ademhalingsbescherming, nitrilhandschoenen, beschermende kleding en bij intensieve reiniging oogbescherming.

Daarnaast is goede ventilatie belangrijk. Ruimten dienen vooraf minimaal dertig minuten te worden gelucht om de aerosolconcentraties te verlagen. Dode knaagdieren moeten veilig worden verwijderd met handschoenen en correct worden verpakt, gevolgd door handhygiëne.

Werkgevers dienen medewerkers te trainen in risicoherkenning, veilige reiniging, gebruik van PBMs en herkenning van symptomen. Bij griepachtige klachten na blootstelling moet altijd een arts worden geïnformeerd over de beroepsmatige context, zodat hantavirus tijdig kan worden overwogen in de diagnose.

Dit zijn de basisprincipes om besmetting met hantavirussen te voorkomen. In de praktijk worden deze regels meestal niet voldoende toegepast.

Hantavirus en geïntegreerde plaagdierbeheersing

De risico's van mogelijke besmettingen met hantavirussen onderstrepen het belang van Integrated Pest Management (IPM). Structurele maatregelen zoals wering, voedselbeheer, afvalcontrole, bouwkundige afdichting, monitoring en hygiëne zijn effectiever dan reactieve bestrijding door klemmen of met rodenticiden. Door knaagdierpopulaties laag te houden wordt de kans op blootstelling aan hantavirussen aanzienlijk verminderd.

Het cruiseschipincident toont aan dat infectieziekten in een geglobaliseerde wereld onverwachte vormen kunnen aannemen en zich in gesloten systemen snel kunnen verspreiden. Voor plaagdierprofessionals blijft kennis van zoönosen, zoals hantavirussen, daarom een essentieel onderdeel van professioneel risicobeheer en vakmanschap. Plaagdierbeheersers zouden bijvoorbeeld door het volgen van een cursus over zoönosen meer inzicht en bewustzijn moeten krijgen.

iQ[®] = **GERICHT** GEBRUIK VAN RODENTICIDEN

Weet direct welke voerkisten knaagdieractiviteit vertonen

EENVOUDIGE TECHNOLOGIE:

= stoppen & onderhoud = klaar voor gebruik

BEVESTIG ACTIVITEIT voordat u rodenticiden toepast

GRATIS ABONNEMENT

GEEN KOSTEN • GEEN CREDITCARD NODIG

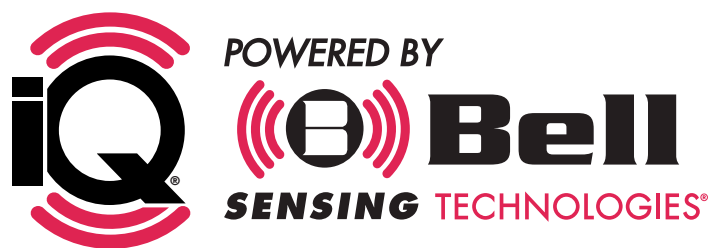
POWERED BY

 Bell
SENSING TECHNOLOGIES[™]

Voor informatie over hoe producten uw ongediertebestrijdingsdiensten kunnen verbeteren en problemen bij uw klanten kunnen oplossen, kunt u contact opnemen met uw lokale distributeur of www.bellsensing.com bezoeken.

 Bell
LABORATORIES, INC.

Hoe iQ-knaagdierdetectietechnologie een gerichte plaatsing van rodenticiden mogelijk maakt

Het monitoren van knaagdieren is een essentieel onderdeel van elke IPM strategie van een professionele bestrijdingstechnicus. Het geeft technici inzicht in welke soorten een locatie besmetten, hoeveel knaagdieren er aanwezig zijn en welke gebieden extra aandacht nodig hebben.

Lokaasvraat, waarnemingen en andere signalen vertellen echter niet het volledige verhaal. Bestrijdingstechnici kunnen dankzij hun ervaring de ernst van een besmetting inschatten, maar uiteindelijk blijft het vaak giswerk. Omdat plaagdierbeheersing het plaatsen van rodenticiden omvat, is gokken verre van ideaal.

Daarom moeten technici vertrouwen op knaagdierdetectietechnologie zoals iQ-producten om besmettingen nauwkeurig te monitoren, zodat zij rodenticiden kunnen toepassen exact waar het nodig is. iQ-producten registreren wanneer en waar knaagdieren zich verplaatsen en geven technici de gegevens die zij nodig hebben om weloverwogen beslissingen te nemen bij hun klanten.

Wat zijn iQ-producten?

De iQ-producten van Bell Laboratories, aangestuurd door Bell Sensing Technologies, registreren automatisch knaagdieractiviteit met geïntegreerde Bluetooth-sensoren.

Met deze technologie kunnen professionals iQ-vallen en lokaasstations controleren vanaf een afstand tot 30 meter met hun apparaat en de gratis Bell Sensing-app. De app toont technici onmiddellijk welke apparaten binnen bereik activiteit of vangsten van knaagdieren registreren. Dat betekent dat lege vallen niet langer handmatig gecontroleerd hoeven te worden.

Na elk servicebezoek worden gegevens over knaagdieractiviteit geüpload naar het gratis Bell Sensing-portaal. De gegevens worden vervolgens verwerkt in eenvoudig leesbare rapporten die trends en hotspots identificeren.

iQ-producten ondersteunen IPM

Integrated Pest Management (IPM) richt zich op de langdurige vermindering van plagen, terwijl risico's voor mens en milieu tot een minimum worden beperkt. Knaagdiermonitoring is een rode draad door het hele IPM-proces.

Om IPM correct uit te voeren, moeten technici:

- De soort identificeren
- Een inventarisatie uitvoeren
- Een aanvaardbare drempelwaarde voor knaagdieractiviteit bepalen
- Een plan opstellen en een strategie implementeren
- Het plan evalueren

Elke stap vereist dat technici begrijpen hoe knaagdieren zich op een locatie gedragen. Zonder knaagdierdetectietechnologie vertrouwen technici op uitwerpselen, schade veroorzaakt door knaagdieren, vangsten en waarnemingen om de omvang van een besmetting in te schatten. Hoewel deze signalen waardevolle inzichten geven in het gedrag van knaagdieren op een locatie, leveren zij geen kwantificeerbare gegevens op.

iQ-producten bieden de concrete gegevens die technici nodig hebben om weloverwogen IPM-beslissingen te nemen. Ze stellen hen in staat om knaagdieractiviteit te volgen, vast te stellen wanneer drempelwaarden worden overschreden en gericht rodenticiden toe te passen. Hieronder leest u hoe dat werkt.

Knaagdiermonitoring met iQ-apparaten en pulse baiting

Monitoring is de eerste stap om IPM-doelstellingen te behalen. Een effectieve manier om knaagdieractiviteit te volgen is via pulse baiting. Dit proces bestaat uit drie eenvoudige stappen:

1. Plaats een lokaasstation met non-tox lokaas.
2. Stel knaagdieractiviteit vast.
3. Schakel over op een rodenticide om de knaagdierpopulatie terug te dringen.

Nadat de besmetting is teruggebracht tot een beheersbaar niveau, keert de bestrijdingstechnicus terug naar niet-chemische monitoring.

Zonder knaagdierdetectietechnologie vereist pulse baiting dat een technicus de activiteit inschat op basis van hoeveel lokaas wordt geconsumeerd. Met iQ-apparaten weten technici exact hoeveel knaagdieren het station binnengaan, zelfs lokaasschuwe knaagdieren die niet van het lokaas eten.

Pulse baiting met iQ-producten is een bijzonder effectief hulpmiddel, omdat het tegelijkertijd het gebruik van rodenticiden kan verminderen én ervoor zorgt dat technici rodenticiden alleen inzetten waar dat echt noodzakelijk is. Omdat professionals kunnen zien wanneer en waar activiteit plaatsvindt, kunnen zij hun inspectie richten op de directe omgeving en zo schuilplaatsen of toegangspunten identificeren.

Als geringe en hygiënemaatregelen onvoldoende effect hebben en de activiteit hoog blijft, kunnen bestrijdingstechnici de iQ-gegevens gebruiken om de belangrijkste locaties voor het plaatsen van lokazen te bepalen en het lokaas weer verwijderen zodra de activiteit terugkeert naar een aanvaardbaar niveau.

iQ = Gericht gebruik van rodenticiden

iQ-producten en de gegevens die zij leveren maken het gericht gebruik van rodenticiden haalbaar. De gegevens over knaagdieractiviteit afkomstig van iQ-apparaten geven professionals de inzichten die zij nodig hebben om weloverwogen beslissingen te nemen. Hierdoor kunnen zij een wetenschappelijke aanpak hanteren voor knaagdierbestrijding en gericht gebruikmaken van rodenticiden.

Deze factoren werken samen om betere resultaten te creëren voor uw klant, de gemeenschap en uw bedrijf.

Wilt u meer weten over iQ-producten? Neem dan contact op met uw Bell Technical Representative of bezoek www.bellsensing.com

Naturalis en Integrated Pest Management: plaagdierbeheersing op topniveau in een erfgoedomgeving

Patrick de Jong
© Mike Bink Fotografie

Naturalis Biodiversity Center: een unieke risicocontext

Naturalis Biodiversity Center beheert in opdracht van de Staat der Nederlanden de nationale natuurhistorische Rijkscollectie. Met circa 44 miljoen objecten, variërend van mineralen en dieren tot planten en fossiel materiaal, behoort deze collectie tot de grootste ter wereld. Het merendeel van de objecten bestaat uit organisch of kwetsbaar materiaal, waardoor het risico op aantasting door plaagdieren structureel aanwezig is.

Binnen deze context hanteert Naturalis een strikt zero-tolerancebeleid ten aanzien van plaagdieren die schade kunnen veroorzaken aan de collectie. Tegelijkertijd fungeert het complex als publiek museum, onderzoeksinstituut en werkplek voor circa 1100 medewerkers en vrijwilligers, en ontvangt het jaarlijks meer dan 500.000 bezoekers. Deze combinatie van functies maakt plaagdierbeheersing bijzonder complex.

Daarnaast zijn er horecavoorzieningen aanwezig, waaronder een restaurant en een rooftop café, die moeten voldoen aan HACCP-richtlijnen. De overlap tussen publiek, voedselveiligheid en erfgoedbeheer maakt dat plaagdierbeheersing binnen Naturalis niet als losstaand vakgebied wordt benaderd, maar integraal onderdeel is van het gebouw- en collectiemanagement.

Als toonaangevend onderzoeksinstituut staat het beschermen van biodiversiteit centraal in de missie van Naturalis. Deze visie werkt direct door in de benadering van plaagdierbeheersing. Er wordt erkend dat plaagdieren buiten het gebouw onderdeel zijn van natuurlijke ecosystemen en een rol vervullen binnen de voedselketen. Daarom kiest Naturalis nadrukkelijk voor een aanpak gebaseerd op Integrated Pest Management. Op die manier wordt niet alleen de collectie effectief beschermd, maar wordt tegelijkertijd recht gedaan aan het bredere belang van biodiversiteitsbehoud.

Gebouwcomplex en functionele diversiteit als risicofactor

Het gebouwcomplex van Naturalis bestaat uit meerdere bouwdelen die in verschillende fasen zijn gerealiseerd en geïntegreerd. Het oudste deel dateert uit 1995 en omvat onder meer kantoren en een depottoren. Tussen 2017 en 2019 is het complex uitgebreid met nieuwe collectiedepots en laboratoria, waarna in 2019 het vernieuwde museum- en onderzoeksgebouw werd opgeleverd.

Binnen het complex zijn uiteenlopende functies aanwezig: kantoren, laboratoria, collectielaboratoria met quarantainezones, circa zestig collectiedepots, tentoonstellingszalen en horecaruimtes. Deze functionele diversiteit vraagt om een gedifferentieerde IPM-aanpak per zone.

De risicodynamiek verschilt sterk per ruimte. Waar depots en laboratoria vooral gevoelig zijn voor introductie van plaagdieren via objecten en materialen, vormen publieksruimtes juist een risicogebied door bezoekersstromen, voedselbronnen en open karakter. Dit vereist een gelaagd beheersmodel waarin bouwkundige maatregelen, monitoring en gedragsinterventies elkaar versterken.

© Mike Bink Fotogr

© Mike Bink Fotogr

© Mike Bink Fotogr

IPM-coördinatie door Patrick de Jong

Binnen Naturalis is Patrick de Jong verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het Integrated Pest Management-beleid. Zijn achtergrond ligt in de museologie, met een specialisatie in preventieve conservering aan de Reinwardt Academie te Amsterdam. Binnen zijn studie lag de nadruk op het voorkomen van schade aan collecties, met specifieke aandacht voor IPM-strategieën in museale context. Sinds juni 2025 is hij werkzaam bij Naturalis. In zijn rol als IPM-coördinator verbindt hij museologische kennis met praktische plaagdierbeheersing. Zijn werkwijze wordt gekenmerkt door een gestructureerde en systematische aanpak, waarin preventie, monitoring en evaluatie continu met elkaar worden verbonden.

Patrick werkt volgens een modulair IPM-systeem waarin verschillende beheerlagen zijn geïntegreerd. Hij voert wekelijkse monitoringrondes uit, verricht tweewekelijkse controles van vang- en detectiesystemen en organiseert halfjaarlijkse diepte-inspecties per afdeling. Tijdens deze inspecties worden zowel gebouwcondities als collectiegerelateerde risico's beoordeeld.

Preventie, habitatmanagement en technische maatregelen

Binnen Naturalis vormt preventie het fundament van het IPM-beleid. Een belangrijk onderdeel hiervan is habitatmanagement: het structureel ongeschikt maken van de omgeving voor plaagdieren. Dit omvat onder meer het beperken van voedselbronnen, het afdichten van toegangspunten en het beheersen van microhabitats binnen het gebouw.

Een specifiek aandachtspunt is de omgang met risicomaterialen. Organische materialen zoals wol, zaden, hout, cacao of vlas kunnen aantrekkelijk zijn voor insecten zoals museumkevers en motten. Daarom wordt al in de ontwerpfase van tentoonstellingen en collectieverwerking rekening gehouden met potentiële risico's.

Naturalis beschikt over een eigen vriescapaciteit van circa 85 m³, waarin objecten preventief kunnen worden behandeld bij -20 °C. Na behandeling vindt gecontroleerde acclimatisatie plaats om materiaalschade te voorkomen. Daarnaast zijn quarantaineprocedures strikt ingericht. Collectiedepots en laboratoria zijn alleen toegankelijk via sluisconstructies met meerdere deuren en gecontroleerde toegang. Eten, drinken en persoonlijke bezittingen zijn in deze zones niet toegestaan.

Monitoring, digitale systemen en bestrijdingsstrategie

Monitoring vormt een kerncomponent binnen het IPM-systeem. Naturalis maakt gebruik van een combinatie van fysieke vallen, cameramonitoring en digitale registratiesystemen waarin alle waarnemingen centraal worden opgeslagen. Hierdoor kunnen trends in plaagdieractiviteit tijdig worden herkend.

Voor knaagdierbeheersing wordt onder andere gewerkt met het traplinked systeem in combinatie met wildcamera's. Dit maakt het mogelijk om activiteit gedetailleerd te volgen zonder direct in te grijpen met chemische middelen. Het gebouw is grotendeels bouwkundig rat- en muisdicht uitgevoerd, maar continue monitoring blijft noodzakelijk, met name in publieksgebieden en ook in het keukengedeelte van het restaurant. Bestrijding vindt uitsluitend plaats volgens IPM-principes en wordt pas ingezet wanneer preventie en monitoring onvoldoende effect hebben. Indien nodig kan een extern bestrijdingsbedrijf worden ingeschakeld voor inspectie of gerichte interventie. De nadruk ligt echter consequent op vroege signalering en preventie.

Integrale benadering binnen preventieve conservering

Plaagdierbeheersing binnen Naturalis is nauw verweven met het vakgebied preventieve conservering. Binnen dit kader worden tien schadefactoren onderscheiden, waaronder fysieke krachten, klimaatcondities, licht, verontreiniging, water en plaagdieren. Binnen deze systematiek vormen plaagdieren één van de meest kritische risico's voor museale collecties.

Naast zijn IPM-rol is Patrick de Jong betrokken bij museale reiniging en het beheer van verontreinigingsvraagstukken binnen collecties. Tevens maakt hij deel uit van het Collectie Hulpverlening (CHV)-team, dat zich richt op het veiligstellen van collecties bij incidenten. Dit werkveld is vergelijkbaar met BHV, maar specifiek gericht op erfgoedbehoud. Eerdere ervaring in de schadeherstel- en bereddingssector versterkt deze praktijkkennis.

Naturalis beschikt daarnaast over een sterk wetenschappelijk netwerk van biologen, entomologen en ecologen. Deze multidisciplinaire samenwerking maakt het mogelijk om plaagdiergedrag beter te begrijpen en beheersstrategieën te optimaliseren. De combinatie van wetenschappelijke inzichten en operationele uitvoering vormt een belangrijke succesfactor binnen het IPM-beleid.

De visie van Naturalis - gericht op biodiversiteit, duurzaamheid en wetenschappelijk onderbouwd handelen - sluit nauw aan bij de principes van Integrated Pest Management. Door te sturen op preventie, minimale milieubelasting en continue evaluatie wordt niet alleen de collectie beschermd, maar ook bijgedragen aan duurzaam gebouw- en erfgoedbeheer.

JAAG NIET ACHTER RATTEN AAN LAAT JE BEDRIJF GROEIEN

EFFECTIEVE BESCHERMING TEGEN RIOOLRATTEN

Voeg preventie toe zonder je bestaande werkwijze te vervangen.

Versterk je IPM-aanpak met vaste, gifvrije rattenweringen voor risicovolle toegangspunten via het riool.

Bezoek ons op Benelux Pest
16 september 2026
Stand 8A

WAAROM PROFESSIONALS RATTENWERING TOEVOEGEN

- Effectieve fysieke barrière
- Volledig in lijn met IPM-principes
- Installatie vanaf straatniveau
- Nieuwe terugkerende service-inkomsten
- Betere klantenbinding

GEMAAKT IN DENEMARKEN • ONTWIKKELD VOOR PROFESSIONALS • GOEDGEKEURD VOOR RIOOLSYSTEMEN
350.000+ installaties in heel Europa

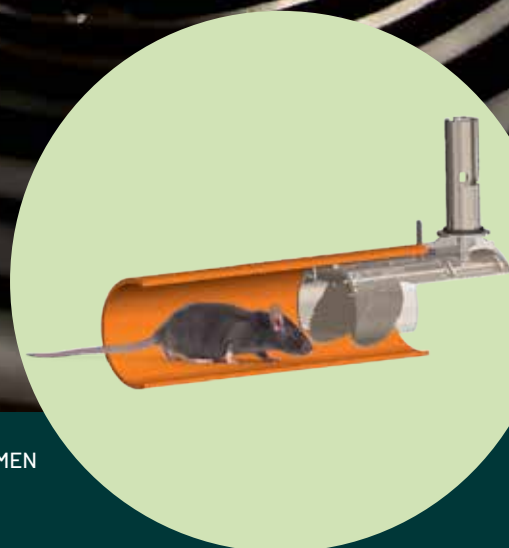

**NORDISK
INNOVATION**

SCAN & WIN

Ontdek meer op onze website en maak kans op
EEN BOL.com CADEAUKAART VAN €250!
Actie loopt tot en met 31 december 2026

Van reactieve bestrijding naar preventieve bescherming: Rioolrattenwering binnen moderne IPM

In heel Europa, en met name in de Benelux, verschuift plaagdierbeheersing steeds meer van reactieve bestrijding naar preventieve Integrated Pest Management (IPM). Gemeenten, voedselproducenten, zorginstellingen, woningcorporaties, beheerders van commercieel vastgoed en andere sectoren met een publieke functie geven steeds vaker prioriteit aan langetermijnpreventie en risicobeperking. Daarbij vragen ze om gezondere, veiligere en duurzamere manieren om ratten te beheersen.

In het Verenigd Koninkrijk wordt deze ontwikkeling versterkt door de Social Housing Act uit 2023. Deze wet scherpt vanaf oktober 2026 de verplichtingen voor verhuurders aan om gezondheids- en veiligheidsrisico's te beheersen, waaronder problemen met plaagdieren.

Binnen deze wettelijke en operationele context worden mechanische rioolrattenweringen een belangrijk onderdeel van moderne IPM-programma's. Verschillende onderzoeken wijzen erop dat een aanzienlijk deel van de rattenactiviteit afkomstig is uit rioolssystemen. Dat ondersteunt een aanpak waarbij preventie bij de bron plaatsvindt, in plaats van pas te reageren wanneer knaagdieren gebouwen binnendringen.

Rattenweringen worden direct in rioolnetwerken geplaatst om fysiek te voorkomen dat knaagdieren toegang krijgen tot bovengrondse gebouwen. Daarmee verschuift plaagdierbestrijding van reactieve eliminatie naar proactieve uitsluiting op kritieke toegangspunten.

Operationeel gezien vervangen deze systemen bestaande methoden zoals monitoring, vallen of corrigerende behandelingen niet. Ze voegen juist een preventieve infrastructuurlaag toe die in bestaande servicemodellen kan worden geïntegreerd. Voor plaagdierbestrijdingsbedrijven breidt dit de dienstverlening uit van reactieve interventies naar bredere oplossingen op basis van IPM.

Installatie en inspectie kunnen bovendien worden opgenomen in bestaande serviceovereenkomsten. Dat zorgt voor terugkerende inspectiemomenten en een meer gestructureerde dienstverlening. Rattenweringen kunnen doorgaans binnen enkele minuten direct vanaf straatniveau worden geplaatst, zonder graafwerk of uitgravingen. Daardoor is de implementatie eenvoudig en operationeel efficiënt. Dit helpt klantrelaties te versterken en verbetert tegelijkertijd de voorspelbaarheid van werkzaamheden en de planning van middelen. Technici kunnen verschuiven van ongeplande spoedinterventies naar geplande inspecties en preventief onderhoud.

Denemarken vormt hierbij een relevante benchmark. Rattenweringen worden daar al jarenlang op grote schaal toegepast en spelen een belangrijke rol binnen Deense preventieve strategieën voor knaagdierbestrijding. Meer dan 350.000 installaties in heel Europa tonen zowel de operationele haalbaarheid als de marktacceptatie aan. In Denemarken adviseren veel gemeenten rattenweringen als onderdeel van stedelijk infrastructuurbeheer, en verschillende verzekeraars vergoeden de installatiekosten.

Voor de Benelux-markt weerspiegelt dit een bredere verschuiving binnen de sector, waarbij mechanische preventie steeds vaker wordt gezien als standaard infrastructuur in plaats van een optionele toevoeging. Dit sluit ook aan bij de verwachtingen van toezichthouders en klanten om de afhankelijkheid van chemische bestrijding te verminderen en preventie op kwetsbare toegangspunten te versterken.

Vanuit compliance-oogpunt ondersteunen rattenweringen audit- en documentatievereisten in sectoren zoals voedselproductie en farmacie. Fysieke uitsluiting op rioolniveau creëert een duidelijk en verifieerbaar controlepunt dat kan worden opgenomen in locatiebeoordelingen en auditdocumentatie.

Rioolrattenweringen worden in Denemarken geproduceerd en in heel Europa toegepast. Ze hebben hun langdurige duurzaamheid in actieve rioolomgevingen inmiddels bewezen.

Al met al laat deze ontwikkeling een structurele verandering binnen de plaagdierbestrijdingssector zien. Preventieve infrastructuur wordt steeds vaker onderdeel van professionele serviceportfolio's. Rattenweringen moeten daarom niet worden gezien als vervanging van traditionele plaagdierbestrijding, maar als een aanvullende preventieve laag binnen een modern IPM-kader.

Bezoek Nordisk Innovation op Benelux Pest 2026 op 16 september 2026 bij Stand 8A en ontdek meer over mechanische rattenweringen.

Door Alja Kristensen, Nordisk Innovation

Risico van de aanwezigheid van knaagdieren

Eind december 2025 bracht het Bureau Risicobeoordeling & Onderzoek (BuRO) een rapport uit gericht aan de NVWA over het risico van de aanwezigheid van knaagdieren in levensmiddelenproductie en -verhandeling voor consument en werknemer (referentie 2-25-010088793).

Overdracht van pathogenen kan op verschillende manieren plaatsvinden

A) Verspreiding via uitwerpselen en urine

Door de verspreiding van keutels en urine, die besmet kunnen zijn met pathogenen, kunnen op diverse plaatsen besmettingen ontstaan. Muizen produceren gemiddeld 72 tot 102 keutels per dag, bruine ratten circa 30 tot 60 en zwarte ratten 52 tot 108 keutels per dag. Muizen zijn functioneel incontinent, waardoor urine in hun gehele leefomgeving wordt verspreid. Bij mannelijke dieren worden 100 tot 200 urinelozingen per uur gerapporteerd, bij vrouwelijke dieren 25 tot 95 per uur. De totale urineproductie bedraagt circa 2,7 tot 12 ml per dag.

In laboratoriumomstandigheden urineren ratten gemiddeld eens per 8 minuten, met een gemiddelde uitscheiding van circa 0,65 ml per keer. Dit komt neer op een totale productie van ongeveer 300 ml urine per dag.

In een scenario waarin gedurende 10 dagen tien besmette dieren in een bedrijf aanwezig zijn, kan dit leiden tot een uitscheiding van circa 1 liter urine en 10.000 keutels bij muizen, en tot circa 30 liter urine en 7.000 keutels bij ratten.

B) Verspreiding van pathogenen naar levensmiddelen en mens

Uit diverse Amerikaanse en andere onderzoeken blijkt dat de kans op een ziekte-uitbraak tot zesmaal hoger kan zijn wanneer zowel vliegen als knaagdieren aanwezig zijn in een restaurantomgeving.

Factoren die overdracht van pathogenen beïnvloeden

De kans op blootstelling aan door knaagdieren overgedragen pathogenen in levensmiddelenbedrijven wordt bepaald door meerdere factoren, waaronder:

- het aantal aanwezige knaagdieren;
- de hoeveelheid uitgescheiden urine en feces;
- de concentratie kiemen (kve) in deze uitscheidingsproducten;
- en de overleving van pathogenen in de omgeving.

Het ontbreken van betrouwbare schattingen van knaagdierpopulaties binnen bedrijfslocaties bemoeilijkt de risicobeoordeling, maar in de praktijk geldt dat knaagdieren zelden solitair voorkomen.

Muizen verspreiden hun urine en feces diffuus in hun leefomgeving. Ratten urineren eveneens verspreid, maar laten hun keutels vaker geconcentreerd achter op specifieke locaties. Met name na de dagelijkse eindschoonmaak (wanneer menselijke activiteit afneemt) kan een ruimte, zoals een keuken, opnieuw worden gecontamineerd.

Zoals reeds beschreven op de vorige pagina, kan een huismuis tot 12 ml urine en 100 keutels per dag produceren en een bruine rat tot 300 ml urine en ongeveer 70 keutels per dag. De beschikbare gegevens over pathogeenniveaus in uitscheidingsproducten van knaagdieren zijn beperkt en grotendeels gerapporteerd voor *Salmonella* (feces) en *Leptospira* (urine). Voor *Salmonella* zijn concentraties beschreven van circa $2,3 \times 10^5$ kve per muizenkeutel en 1×10^8 kve per rattenkeutel. Voor *Leptospira* betreft dit gemiddeld circa $3,1 \times 10^3$ kve/ml urine bij muizen en circa $5,7 \times 10^6$ kve/ml bij bruine ratten.

Onder gunstige omstandigheden kunnen deze pathogenen weken tot maanden, en in sommige gevallen zelfs langer, infectieus in de omgeving overleven. Zelfs bij lage kiemconcentraties en een lage prevalentie binnen een populatie kan daardoor, bij onvoldoende reiniging en desinfectie, een hoge infectiedruk ontstaan die afhankelijk van de kiem langdurig kan aanhouden.

Bij knaagdieroverlast kunnen levensmiddelen en bereide producten zowel direct worden gecontamineerd via urine en feces, als indirect via besmette oppervlakken zoals werkbladen, plafonds, stellingen, richels en gebruiksvoorwerpen.

De meest risicovolle handelingen vanuit arbeidsomstandighedenperspectief zijn het opruimen van keutels en urine en het verwijderen van dode en/of gevangen dieren. Besmetting kan echter ook optreden via contact met oppervlakken die gecontamineerd zijn met (opgedroogde) urine of feces, of door een beet of krab.

Het toepassen van knaagdierwerende maatregelen en effectieve bestrijding is essentieel om blootstelling te beperken.

Daarnaast dragen goede handhygiëne van personeel, evenals reiniging en desinfectie van werkoppervlakken vóór aanvang van productie, hieraan bij. Het gebruik van geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen bij risicovolle handelingen (zoals het opruimen van uitwerpselen en het verwijderen van dode dieren) verhoogt de arbeidsveiligheid.

Hoewel er in levensmiddelenomgevingen sprake kan zijn van ernstige knaagdierproblematiek, zijn relatief weinig ziektegevallen formeel aan ratten of muizen als directe bron toegeschreven. Dit hangt mogelijk samen met beperkingen in de registratie en bronopsporing. Wel blijkt uit beperkt onderzoek dat de aanwezigheid van knaagdieren een risicofactor vormt voor voedselinfecties en kan samenhangen met een lagere microbiologische kwaliteit van voedsel op de betreffende locatie.

Conclusie

Commensale knaagdieren (ratten en muizen) kunnen drager of reservoir zijn van zoönotische ziekteverwekkers die potentieel ernstige ziektebeelden kunnen veroorzaken. Deze pathogenen worden voornamelijk uitgescheiden via urine en feces. De aanwezigheid van knaagdieren in een omgeving zoals een levensmiddelenbedrijf impliceert daarmee een potentiële contaminatie van de omgeving, waardoor werknemers en consumenten kunnen worden blootgesteld aan deze pathogenen. Zonder adequate wering en bestrijding van knaagdieren, in combinatie met strikte hygiënemaatregelen tijdens en na interventies, neemt de blootstellingskans toe. Daarmee stijgt het risico voor de volksgezondheid en de arbeidsveiligheid. Voor niet-voedselgerelateerde ziektegevallen geldt dat met name ondernemers en werknemers een verhoogd risico lopen, terwijl dit voor inspecteurs van de NVWA – gezien de aard en duur van hun aanwezigheid – in mindere mate het geval lijkt te zijn.

Tabel 1:

Overzicht van de 16 pathogenen die relevant zijn bevonden voor deze risicobeoordeling en die kunnen voorkomen bij knaagdieren in stedelijk gebied in Nederland. Aangegeven is bij welk knaagdier het pathogeen voor kan komen, via welke route het pathogeen wordt uitgescheiden, of knaagdieren drager of reservoir zijn en of het pathogeen een gevaar vormt voor de voedselveiligheid en/of arboveiligheid.

Ziekteverwekker	Diersoort ^a			Dragers/ Reservoir ^b	Secretie via ^c	Gevaar voor ^d	
	Bruine rat	Zwarte rat	Huis- muis			Voedsel	Arbo
Bacteriën							
<i>Campylobacter spp.</i>	*			D	F	✗	x
<i>Clostridioides difficile</i>	*	*	*	?	F	(x)	✗
<i>Coxiella burnetii</i>	*	*		(R)	GV		✗
pathogene <i>Escherichia coli</i>	*	*	*	(R)	F	✗	(x)
<i>Leptospira spp.</i>	*	*	*	R	U	x	✗
<i>Listeria monocytogenes</i>	*	*		D	F	✗	
<i>Salmonella</i>	*	*	*	D	F	✗	x
<i>Streptobacillus moniliformis</i>	*	*		R	S	x	✗
<i>Yersinia spp.</i>	*			R	F	✗	x
Virussen							
Koepokkenvirus	*			(R)	F, U		✗
LCMV#			*	R	F, U, S		✗
Ratten hepatitis E virus	*	*		R	F	(x)	(x)
Seoul virus	*	*		R	F, U, S	x	✗
Parasieten							
<i>Cryptosporidium spp.</i>	*			R	F	x	x
<i>Giardia duodenalis</i>	*	*	*	(R)	F	x	x
<i>Hymenolepis nana</i>	*			R	F	✗	x

a: pathogeen komt voor of is aangetroffen bij de diersoort

b D: drager, R: reservoir, O: onderwerp van discussie/onderzoek, ?: geen data bekend

c F: feces, GV: geboortevloeistoffen, S: speeksel, U: urine,

d x: pathogeen vormt een gevaar voor de voedsel- of arboveiligheid; (): onderwerp van discussie/onderzoek; vet gedrukt: belangrijkste blootstellingsroute

LCMV: Lymfocytair choriomeningitis virus

ONTMOET UW NIEUWE WERKNEMER

HOUDT VAN ADVION KAKKERLAKKENGEL, NEEMT HET MEE NAAR
DE SCHUILPLAATS EN ROEIT EFFECTIEF PLAGEN UIT

SCAN DE QR CODE
OM MEER TE ONTDEKKEN

FOR LIFE UNINTERRUPTED™

WWW.SYNGENTAPPM.COM/NL/ADVIONGELS

Advion® Kakkerlakken
Gel

syngenta®

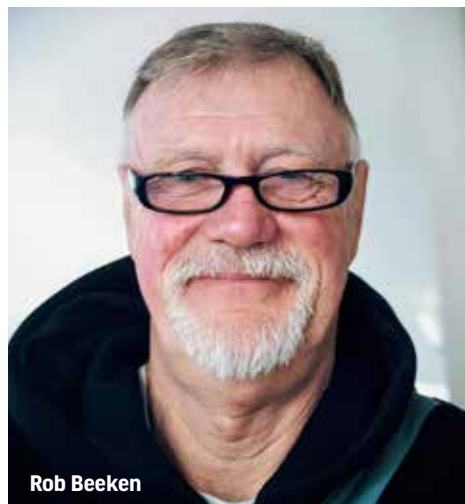
Syngenta Crop Protection B.V., Postbus 512, 4600 AM Bergen op Zoom.
Tel. 0164 225 500, www.syngenta.nl.

Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees voor het gebruik eerst het etiket en de productinformatie.
*/TM Registered Trademark of a Syngenta Group Company.

HACCP waarborgt voedselveiligheid bij plaagdierbeheersing

Dit artikel is gebaseerd op een presentatie tijdens PestEx in Londen over het belang van HACCP voor voedingsbedrijven.

Alle voedingsbedrijven, en vooral bedrijven die leveren aan grote supermarktketens, werken met voedselveiligheidsprogramma's op basis van HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points). Deze aanpak helpt voedselveiligheid te beheren, risico's te beperken en te voldoen aan wettelijke eisen, aldus Rob Beeken, Senior Project Manager bij HACCP International.

Rob Beeken

Tijdens PestEx 2026 in Londen benadrukte Beeken dat plaagdierbeheersing een cruciaal onderdeel is van ieder voedselveiligheidsprogramma. "In de meeste regio's zijn voedingsbedrijven wettelijk verplicht te voorkomen dat plaagdieren hun gebouwen binnendringen en om plaagdieren die toch binnenkomen te bestrijden. De voedingsindustrie moet ervoor zorgen dat de apparatuur, materialen en diensten die zij gebruikt, geschikt zijn voor het beoogde doel en voedselveilig zijn."

De HACCP International-certificering biedt die zekerheid. Producten en diensten met deze certificering zijn beoordeeld volgens HACCP-principes en hebben een uitgebreid due diligence-proces doorlopen.

HACCP International certificeert zowel bestrijdingsmiddelen die in de voedingsindustrie worden gebruikt als diensten voor plaagdierbeheer. Daarmee weten voedingsbedrijven dat de risico's op voedselverontreiniging zijn beoordeeld.

Advion Mieren Gel en Advion Kakkerlakken Gel hebben in diverse Europese landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk en Ierland, een HACCP-certificering ontvangen voor gebruik in zogenoemde Splash or Spill Zones (SSZ) binnen voedselverwerkende omgevingen, zoals keukens, productieruimten en verwerkingsruimten.

Risicobeoordeling

Volgens Beeken kan elk niet-voedingsproduct dat in een voedingsomgeving wordt gebruikt risico's introduceren. Daarom wordt eerst gekeken naar mogelijke chemische, microbiologische en fysieke gevaren. Vervolgens worden de kans op optreden en de mogelijke gevolgen beoordeeld, waarna maatregelen worden vastgesteld om risico's te beheersen of te elimineren.

De belangrijkste vragen die worden gesteld bij de beoordeling van een product voor certificering zijn:

- Levert het product een positieve bijdrage aan de voedselveiligheid?
- Voldoet het aan de best practices op het gebied van voedselveiligheid?
- Is het geschikt voor gebruik in de voedingsindustrie?

Elk bestrijdingsmiddel dat voor certificering wordt aangeboden, ondergaat een uitgebreide beoordeling. Bij wijzigingen in de formulering vindt direct een herbeoordeling plaats; anders gebeurt dit iedere vier tot zes jaar.

Niet alle producten of diensten doorstaan het certificeringstraject. Producten kunnen worden afgewezen wanneer een fysisch, microbiologisch of chemisch risico voor de voedselveiligheid wordt vastgesteld dat onvoldoende beheerst kan worden. Bij bestrijdingsmiddelen is toxiciteit daarbij een van de belangrijkste beoordelingscriteria.

Naast de werkzame stof wordt ook gekeken naar de aanwezigheid van allergenen, bijvoorbeeld in lokstoffen die worden gebruikt in mier- en kakkerlakkengels.

Na de technische beoordeling worden de resultaten voorgelegd aan een onafhankelijk technisch panel dat de uiteindelijke certificeringsbeslissing neemt. Daarnaast wordt vastgesteld in welke voedselzone een product mag worden toegepast. Deze informatie wordt expliciet vermeld op het certificaat.

"Uiteindelijk willen we allemaal hetzelfde: voedsel veilig houden," aldus Beeken. "HACCP International-certificering geeft voedingsbedrijven en hun klanten de zekerheid dat gecertificeerde producten en diensten bijdragen aan voedselveiligheid."

Advion-certificering

Volgens Beeken vormt de HACCP International-certificering voor voedingsbedrijven een belangrijk onderdeel van hun due diligence-proces. De certificering bevestigt dat een product geschikt is voor gebruik binnen HACCP-gebaseerde voedselveiligheidsprogramma's.

Richard Moseley, Business Manager bij Syngenta Professional Pest Management, benadrukt dat de certificering van Advion-gels hun geschiktheid voor gebruik in voedselbereidings- en verwerkingsomgevingen onderstreept.

"Wij zijn trots op de HACCP-certificering voor onze Advion-gels. Dit is een bewijs van onze inzet om innovatieve en duurzame oplossingen voor plaagdierbeheersing te leveren die voldoen aan de strenge eisen van de voedingsindustrie," zegt Richard.

Volgens Moseley wordt de certificering wereldwijd gewaardeerd door voedingsbedrijven die werken volgens strenge normen voor voedselveiligheid en kwaliteit. "Met deze certificering kunnen professionele plaagdierbestrijders Advion-gels met vertrouwen inzetten in gevoelige omgevingen zoals voedselverwerkende bedrijven, restaurants en andere locaties waar voedselveiligheid centraal staat."

Hoe houden we de Aziatische hoornaar/geelpoothoornaar onder controle?

Huidig beleid

Sinds de eerste melding van de Aziatische hoornaar in 2017 op Schouwen-Duiveland, heeft deze invasieve exoot zich snel over Nederland verspreid. In de beginjaren werden alle beschikbare middelen ingezet om nesten op te sporen en te verwijderen, conform Artikel 17 van de Europese Exotenverordening. Ondanks deze intensieve aanpak bleek het onmogelijk de verdere verspreiding te stoppen. Daarop besloot de overheid in 2021 de soort als gevestigd te beschouwen en is Artikel 19 van de Exotenverordening sindsdien van toepassing. Nederland blijft verplicht maatregelen te nemen om de soort te beheersen, maar niet langer om haar volledig uit te roeien. De verantwoordelijkheid voor het beheer werd in hetzelfde jaar overgedragen aan de provincies.

De huidige beheersmethodes en beschikbare budgetten verschillen daardoor per provincie. Waar provincies eerst het verwijderen van alle gevonden nesten financierden, bleek deze aanpak door het snel toenemende aantal nesten en de hoge kosten voor het ruimen van een nest financieel moeilijk vol te houden binnen de vrijgemaakte budgetten. Als gevolg daarvan hanteren sommige provincies inmiddels een prioriteringsstrategie, waarbij ze zich richten op het ruimen van nesten die een concreet gevaar vormen voor de biodiversiteit, en het verwijderen van nesten op andere locaties overlaten aan andere partijen.

Aziatische hoornaar/geelpoothoornaar. Foto: © Dick Belgers

Deze beleidswijziging is ook zichtbaar in het Landelijk Aanvalsplan Invasieve Exoten van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN). Daarin staat dat provincies zich in de periode 2026–2027 vooral zullen richten op het vertragen van de verdere verspreiding van de Aziatische hoornaar richting het noorden. De noordoostelijke provincies zetten daarbij nog in op volledige bestrijding, afhankelijk van de beschikbare middelen.

Verder zullen provincies zich meer gaan richten op voorlichting aan gemeenten, groenbeheerders, imkers, burgers en professionele bestrijders over afschaling van de provinciale inzet en verschuiving van de verantwoordelijkheid voor de aanpak van de geelpoothoornaar naar deze partijen.

Risico's van de Aziatische hoornaar/geelpoothoornaar

De beheersing van de hoornaar is belangrijk vanwege de risico's voor mens, natuur, bestuiving en imkerij.

Risico's voor mensen

De Aziatische hoornaar is meestal niet agressief, maar bij verstoring van een nest kunnen meerdere dieren tegelijk aanvallen wat kan leiden tot levensgevaarlijke situaties. Een steek is pijnlijk en kan flinke zwellingen veroorzaken. Voor mensen met een allergie kan één steek al gevaarlijk zijn. Daarnaast kunnen deze hoornaars een irriterende vloeistof richting de ogen spuiten.

Risico's voor de natuur

Een nest consumeert jaarlijks ongeveer 11 kilo insecten, waaronder bijen, vlinders, vliegen en andere bestuivers. Dat betekent dat één nest naar schatting honderdduizend insecten vangt. Omdat insectenpopulaties al onder druk staan, vormt dit een extra belasting voor de biodiversiteit.

Risico's voor bestuiving en fruitteelt

De Aziatische hoornaar verstoort bestuivers en veroorzaakt schade aan fruit. Ook kunnen plukkers tijdens de oogst hinder ondervinden van aanwezige hoornaars.

Risico's voor de imkerij

Aziatische hoornaars jagen actief op honingbijen. Door de voortdurende aanwezigheid van hoornaars voor de kast durven bijen minder uit te vliegen om nectar en stuifmeel te verzamelen. Hierdoor verzwakken volken en is de kans groot dat zij de winter niet overleven.

Bestrijding van de Aziatische hoornaar/geelpoothoornaar

De bestrijding bestaat uit het wegvangen van koninginnen in het voorjaar met behulp van selectieve vallen, het verwijderen van embryo- en voorjaarsnesten, en het opsporen en verwijderen van zomernesten. Veel imkers zetten zich hiervoor vrijwillig in, plaatsen selectieve vallen, geven voorlichting over de hoornaar en vragen aandacht voor het herkennen en melden van hoornaars en nesten. Vooral het uitkijken en tijdig weghalen van embryonesten die zich vaak in heggen, schuurtjes, vogelhuisjes en onder afdakjes op geringe hoogte bevinden, is relatief eenvoudig omdat in dit stadium de werksters nog niet actief zijn. Deze embryonesten groeien uit tot primaire nesten en vervolgens tot zomernesten met duizenden werksters. In ongeveer 70% van de gevallen verhuizen de hoornaars daarbij naar een nieuw nest hoog in een boom, terwijl in de overige 30% het nest laag bij de grond blijft.

Verwijderd embryonest. Foto: © Henk de Haan

Het opsporen van zomernesten hoog in de boom is erg arbeidsintensief. Deze nesten worden opgespoord door werksters te lokken met lokpotten, deze te merken en als blijkt dat het nest zich redelijk in de buurt bevindt, de werksters uit te rusten met een microzendertje en te volgen naar het nest. Voor het veilig verwijderen van zomernesten is professionele bestrijding noodzakelijk.

In Nederland moet bestrijding in de buitenruimte milieuvriendelijk plaatsvinden. Middelen die in andere landen worden gebruikt, zoals Permas D, zijn hier niet meer toegestaan. Daarom worden nesten mechanisch verwijderd, bijvoorbeeld met behulp van een hoogwerker. Het afgelopen jaar is daarnaast volop geëxperimenteerd met een industriële stofzuigermethode, vergelijkbaar met technieken die worden gebruikt bij de bestrijding van de eikenprocessierups. Deze methode is goedkoper en makkelijker inzetbaar voor zichtbare nesten tot circa 25 à 30 meter hoogte, in bomen met voldoende steuntakken en bij een windkracht tot 3. Een nest dient langzaam en vakkundig weggezogen te worden (duurt ongeveer 80 minuten).

Toekomstperspectief

De Aziatische hoornaar/geelpoothoornaar is niet meer volledig uit Nederland te verwijderen. Voor een betaalbare en effectieve beheersing is het verstandig de bestrijding te concentreren op het wegvangen van koninginnen in het voorjaar en het verwijderen van laaggelegen embryo- en voorjaarsnesten. Daarvoor is brede bewustwording noodzakelijk. Mensen moeten de hoornaar en de nesten kunnen herkennen en weten waar zij meldingen kunnen doen.

Ook het verwijderen van zomernesten vóór het uitvliegen van jonge koninginnen blijft belangrijk. Juist aan het einde van het seizoen bevinden zich veel toekomstige koninginnen in het nest. Het tijdig verwijderen van deze nesten helpt daarom om de populatiegroei te beperken.

Snelle en effectieve beheersing van de Aziatische hoornaar/geelpoothoornaar vereist dat veel bestrijders op korte termijn worden opgeleid en beschikken over de juiste kennis en vaardigheden. Inmiddels zijn er verschillende nascholingen beschikbaar in Nederland.

Goede samenwerking tussen gemeenten, imkers/vrijwilligers en bestrijders is essentieel. Gemeenten kunnen inwoners informeren, een laagdrempelig meldpunt inrichten en bijdragen aan de financiering van voorlichting, selectieve vallen en andere benodigdheden, en het ruimen van nesten als de provincie daarin achterwege blijft. Imkers en vrijwilligers kunnen gemeenten ondersteunen met voorlichting, kennisdeling, het plaatsen van selectieve vallen en het opsporen van nesten. Bestrijders kunnen zich scholen in de aanpak van de Aziatische hoornaar/geelpoothoornaar en zorgen voor het veilig verwijderen van nesten.

Door deze samenwerking blijven de lijnen kort en kunnen nesten snel worden opgespoord en effectief worden bestreden. Laten we gezamenlijk optrekken en de Aziatische hoornaar/geelpoothoornaar beheersbaar houden!

Marianne Meijboom

Senior Beleidsadviseur Aziatische hoornaar & biodiversiteit
Nederlandse Bijenhoudersvereniging (NBV)

Afscheidsinterview Joan Schouten

Meer dan twintig jaar was Joan Schouten nauw betrokken bij de inhoudelijke ontwikkeling van plaagdiermanagement in Nederland. Nu hij afscheid neemt, kijkt Joan terug op de veranderingen binnen de sector en deelt hij zijn blik op de toekomst van het vak.

Je bent ruim twintig jaar actief geweest binnen de Technische Commissie van de NVPB, waarvan een groot gedeelte als voorzitter. Waarop ben je het meest trots en waarom?

"Als ik terugkijk hoe de samenwerking en communicatie tussen de overheid, verschillende instanties en onze sector verliep en dat vergelijk met de situatie nu, dan is dat een mooie verdienste van de branche. Het is van groot belang dat kennis van plaagdiermanagement bekend is bij beleidsmakers en instanties. Zij hebben immers de taak om Europees beleid te vertalen naar de Nederlandse praktijk, met oog voor de specifieke nationale omstandigheden.

In het verleden ontbrak die communicatie binnen het besluitvormingsproces met onze bedrijfstak vrijwel volledig. Gelukkig komen er de laatste jaren steeds vaker verzoeken vanuit instanties om informatie en reflectie. Die communicatielijnen vragen om een jarenlange consistente inzet en een heldere visie op hoe partijen en instanties samen dienen te werken. Jan Willem Andriessen (Ctgb) en, in het verleden, Willem de Ruiter (ILT) zijn goede voorbeelden van mensen die precies die visie in de praktijk hebben gebracht".

De plaagdiersector is de afgelopen decennia sterk veranderd. Welke ontwikkeling heeft volgens jou het vak fundamenteel veranderd?

"Het verantwoord toepassen van biociden is wat mij betreft de grootste verandering van de afgelopen decennia. Waar we vroeger preventief gif buiten konden toepassen, is dat nu ondenkbaar. Het zorgvuldig afwegen van de inzet van rodenticiden en het daarbij professioneel en verantwoord werken, beschouw ik als de belangrijkste ontwikkeling voor het vak.

En welk onderwerp verdient de komende jaren extra aandacht?

Professionalisering. De erkenning van het beroep plaagdierbeheerser en de bijbehorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden. We zien momenteel een toenemende centralisering vanuit de overheid die niet altijd de gewenste duidelijkheid en werkbaarheid biedt aan onze branche. Dankzij de huidige certificering en opleidingseisen zou er meer verantwoordelijkheid kunnen en mogen liggen bij de plaagdierbeheerbedrijven en de individuele bestrijder.

Daarnaast gaat onze sector de komende jaren ingrijpend veranderen door digitalisering en innovatie. Ik ben persoonlijk een groot voorstander van digitale monitoring- en vangsystemen. Die bieden een uitstekende ondersteuning aan vakmensen en de dienstverlening als geheel.

Als voorzitter van de TC heb je gewerkt op het snijvlak van praktijk, beleid en innovatie. Botsen die werelden weleens met elkaar, en zo ja, hoe ging je daarmee om?

"Uiteraard botsen belangen en visies weleens met elkaar, juist daarom is communicatie zo essentieel. Een treffend voorbeeld is de totstandkoming van het Handboek IPM-Knaagdierbeheersing. Toen de Europese richtlijn door de Nederlandse overheid werd vertaald

Lid van CEPA - Confederation of European Pest Management Associations

De brancheorganisatie voor kwaliteit in plaagdiermanagement

WAAR WIJ VOOR STAAN:

- Kwaliteit
- Lobby & Regelgeving
- Opleiding & Training
- Statistiek
- Communicatie
- Ledenondersteuning
- Sociaal Platform

WAAROM NU LID WORDEN?

Samen staan we sterk!

**Maak kennis
met de NVPB**
Slechts € 475*
voor het eerste jaar
(* onder voorbehoud)

www.nvpb.org

in plannen om het gebruik van rodenticiden buiten te verbieden, heeft de NVPB als branchevereniging de concrete problemen benoemd die dit plan zou opleveren. Branche en Ctgb stonden eerst tegenover elkaar. Uiteindelijk zijn we met elkaar in gesprek gegaan over hoe we dit vraagstuk gezamenlijk konden oplossen, waarbij professionaliteit en eigenaarschap werden afgewogen tegen regelgeving en decentralisatie".

Hoe heeft de Technische Commissie zich ontwikkeld in haar rol? En zijn er nog kansen die je ziet voor de TC?

"De TC vormt een afspiegeling van onze leden. De commissieleden beschikken over ruime praktijkervaring binnen deze mooie branche. Vanuit die ervaring worden standpunten gedeeld en visies opgesteld, die vervolgens worden gecommuniceerd naar het bestuur en ingebracht in contacten met diverse organisaties en werkgroepen. De kern is: de mening en visie vanuit de praktijk delen, zodat onze leden in de diverse overlegorganen een duidelijke stem hebben".

Als je één wens mag uitspreken voor de toekomst van de plaagdierbeheersing in Nederland, wat zou dat zijn?

"Een snelle erkenning van het beroep plaagdierbestrijder, en de daarmee gepaard gaande verdere professionalisering van het vak".

Tot slot: je hebt de NVPB Vakprijs Plaagdiermanagement mee naar huis mogen nemen. Waar komt de prijs te staan?

"Daar hoeft ik niet lang over na te denken: die krijgt een mooi plekje in mijn werkkamer".

NVPB viert 20-jarig jubileum

Op 2 april vond op Landgoed Maarsbergen een bijzondere bijeenkomst plaats ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van de NVPB. In een historische en groene omgeving kwamen zo'n 50 leden bijeen voor een middag en avond waarin terugblik, waardering en toekomstvisie centraal stonden. De bijeenkomst werd mede mogelijk gemaakt door de sponsoring van Bell Laboratories, Edialux, Envu, KAD en Killgerm.

De middag begon met de Algemene Ledenvergadering, gevolgd door een bijeenkomst met zowel leden als genodigden. In het koetshuis verzorgde Jan Verschoor, secretaris van de NVPB, een toespraak waarin hij het verleden, het heden en de toekomst van de branche belichtte. Hij schetste de ontwikkeling van de sector en haar voorlopers, waarbij hij terugging tot de oprichting van de NVO in 1984 en zelfs tot bijeenkomsten in 1974, waaronder een memorabel evenement in Amsterdam.

Verschoor ging uitgebreid in op de actuele uitdagingen binnen de plaagdierbeheersing. Hij benadrukte het belang van Integrated Pest Management (IPM) en verduurzaming, waarbij niet alleen effectieve bestrijding centraal staat, maar ook het minimaliseren van risico's van gebruikte middelen. Dit vraagt volgens hem om een zorgvuldige balans tussen effectiviteit en veiligheid. Tegelijkertijd staat het gebruik van toegelaten middelen onder druk en vormen illegale praktijken een groeiend probleem.

Daarnaast onderstreepte hij het belang van intensievere samenwerking binnen de branche en met externe partijen. Hij sprak positief over de toenemende afstemming met brancheorganisatie PLA.N, maar benoemde ook een aantal knelpunten, zoals de toenemende administratieve druk. Verschoor stelde de vraag of deze regeldruk verminderd kan worden, zodat professionals zich meer kunnen richten op hun kerntaak.

Ook riep hij provincies en gemeenten op om meer verantwoordelijkheid te nemen en voldoende budget vrij te maken voor plaagdierbeheersing op lokaal niveau. Volgens hem blijft de aandacht vanuit ministeries te veel gericht op interne processen, terwijl praktijkgerichte oplossingen achterblijven. Hij pleitte daarom voor een nauwere samenwerking tussen overheid en sector.

Een belangrijk moment tijdens de bijeenkomst was de uitreiking van de eerste Vakprijs Plaagdierbeheersing. Deze werd toegekend aan Joan Schouten, die werd geprezen om zijn jarenlange inzet en praktijkgerichte bijdrage aan het vakgebied. De prijs zal voortaan jaarlijks worden uitgereikt door een onafhankelijke jury. Schouten werd bovendien gevraagd om in de toekomst als voorzitter van deze vakjury op te treden.

Voor Schouten betekende deze erkenning tevens een afscheid van de sector. Na een loopbaan van 25 jaar, waarin hij onder meer actief was als voorzitter van de technische commissie, bereikt hij de pensioengerechtigde leeftijd. Ook bestuursleden Frank Swinkels (sinds 2016) en Leo Hanekamp (sinds 2014) namen afscheid. Verschoor sprak zijn grote waardering uit voor hun inzet en bijdrage aan de ontwikkeling van de vereniging.

De geplande lezing van Rob Geus liep aanvankelijk vertraging op door verkeersproblemen. In de tussentijd werd het programma voortgezet met een wedstrijd laser kleiduifschieten en een barbecue in de buitenlucht, waar in een informele sfeer ruimte was voor ontmoeting en gesprek.

Later arriveerde Geus alsnog en hield hij een bevlogen betoog over hygiëneproblematiek in de horeca. Volgens hem is circa 70% tot 80% van de hygiëneproblemen gerelateerd aan de aanwezigheid van plaagdieren. Hij gaf aan in de praktijk vaak te maken te hebben met bureaucratische obstakels en zich geregeld "van het kastje naar de muur gestuurd" te voelen door overheidsinstanties.

Geus riep op tot krachtiger gezamenlijk optreden van de sector, met duidelijke aanspreekpunten en meer mogelijkheden voor inspectie en handhaving. Deze oproep vond brede steun onder de aanwezigen.

De bijeenkomst op Landgoed Maarsbergen vormde daarmee niet alleen een moment van terugblik, maar ook een duidelijke oproep tot samenwerking, actie en vernieuwing binnen de sector.

BENELUX PEST™

Dé vakbeurs op gebied van plaagdierpreventie en -bestrijding

WOENSDAG
16 SEPTEMBER 2026

NH CONFERENCE CENTRE
KONINGSHOF VELDHOFEN (NL)

Pest Control News is sinds 2009 de drijvende kracht achter de organisatie van Benelux Pest. Op 16 september organiseren we alweer de **11de editie** van deze vakbeurs. De bijeenkomst is bedoeld voor plaagdierbeheersers, overheden, bedrijven, kennisinstellingen en andere belangstellenden die geïnteresseerd zijn in de toekomst van plaagdierbeheersing.

Al **meer dan 40 standhouders** hebben bevestigd; gekende én nieuwe namen, nationaal én internationaal. De beurs biedt u de ideale gelegenheid om collega-professionals, producenten, brancheorganisaties en opleidingsinstituten te ontmoeten.

U kunt vrijblijvend ook de interessante lezing bijwonen. Meer informatie hierover volgt spoedig via **<https://www.beneluxpest.nl/lezingen/>** Het belooft alleszins de moeite te worden!

AANMELDEN ALS BEZOEKER VOOR BENELUX PEST IS VANAF NU MOGELIJK VIA <https://www.beneluxpest.nl/aanmelding-bezoeker/> OF via onderstaande QR-code:

NIEUW! Dit jaar werken we met een nieuw systeem met badgescanning. Iedere bezoeker moet zich vooraf aanmelden om een toegangscode via e-mail te ontvangen. Deze code kan op 16 september worden gescand bij binnenkomst, waarna de bezoeker een bezoekersbadge ontvangt.

Naar goede gewoonte wordt de beursdag afgesloten met een happy hour en het welgekende **PCN Walking Dinner**. Bezoekers, standhouders, leveranciers, etc. genieten hier samen in een gemoedelijke sfeer van lekker eten en bijpassend (muzikaal en magisch) entertainment.

Alle informatie over PCN Walking Dinner is terug te vinden via <https://www.beneluxpest.nl/pcn-dinner/>

Om aan te sluiten bij PCN Dinner is het verplicht om vooraf aan te melden!

Aanmelden voor PCN Dinner kan via onderstaande QR-code.

Alle informatie is terug te vinden via <https://www.beneluxpest.nl/>
Contact: redactie@pestcontrolnews.com

Mede mogelijk gemaakt door onze sponsors:

WORLD PEST DAY

Innoveren en digitaliseren

Doorgaans wordt World Pest Day op 6 juni gevierd met een bijeenkomst georganiseerd door NVPB, KAD, PCN en PLA..N. Door omstandigheden werd het evenement dit jaar verplaatst naar 11 juni. Als locatie werd opnieuw gekozen voor vergadercentrum De Schakel in Nijkerk.

Om 13 uur opende dagvoorzitter Arieke van Liere de bijeenkomst en heette zij de ruim zeventig aanwezigen welkom. Na een dankwoord aan de sponsors Edialux, Killgerm Benelux en Lestrix gaf zij het woord aan Ricardo Abdoel en Eric Pouwen voor hun gezamenlijke presentatie met als titel "AI in Pest Control".

Ricardo en Eric namen de aanwezigen mee in de wereld van Artificial Intelligence (AI) en de betekenis daarvan voor plaagdierbeheersing, zowel nu als in de toekomst. AI is volgens hen het simuleren van menselijke intelligentie door machines die kunnen leren en op basis van data beslissingen nemen. Computers kunnen afbeeldingen, video's en andere visuele informatie interpreteren (Computer Vision), algoritmen kunnen deze informatie verbeteren op basis van ervaringen en patronen (Machine Learning) en programma's zoals ChatGPT kunnen deze gegevens vertalen naar begrijpelijke menselijke taal (Natural Language Processing).

De ontwikkeling van AI begon al in de jaren vijftig en heeft geleid tot de huidige systemen en bekende toepassingen zoals ChatGPT, Gemini, Claude, Mistral en Llama. Veel mensen werken er inmiddels mee of experimenteren ermee. Voor deze en verdere ontwikkelingen zijn krachtige chips nodig die grote hoeveelheden informatie kunnen verwerken.

Ook de plaagdierbranche moet zich volgens de sprekers bewust worden van de mogelijkheden van AI. Door deze technologie te verkennen en te integreren in werkprocessen kunnen bedrijven efficiënter werken en beter inzicht krijgen in hun bedrijfsvoering.

Plaagdierbeheersers ontwikkelen zich steeds meer tot plaagdierpreventiespecialisten, waarbij het voorkomen van overlast belangrijker wordt dan het bestrijden ervan. Deze ontwikkeling is al zichtbaar bij diverse Amerikaanse en grote Nederlandse bedrijven en zal zich naar verwachting uitbreiden naar kleinere ondernemingen. Dat is geen toekomstmuziek, maar een ontwikkeling die al gaande is.

Wereldwijd staat de sector voor grote uitdagingen. In de Verenigde Staten wordt verwacht dat in 2035 circa 17.000 medewerkers actief zijn in de plaagdierbeheersing en dat de sector een omzet van meer dan 44 miljard dollar behaalt, met een jaarlijkse groei van ruim zes procent. Een vergelijkbare ontwikkeling kan zich ook in Nederland voordoen. Daarnaast vergrijst de branche, waardoor nieuwe technieken nodig zijn om efficiënter te werken en betere resultaten te behalen.

Monitoringstechnieken met camera's, AI-gestuurde lokdozen en automatische interpretatie van insectenvallen zullen daarbij een belangrijke rol spelen. Ook drones met hoge-resolutiecamera's kunnen worden ingezet om hotspots van plaagdieren op te sporen. Met behulp van AI kunnen deze systemen beelden zelfstandig analyseren. Daarnaast zullen infraroodcamera's, slimme vallen, feromoonvallen en riooldetectiesystemen steeds vaker worden toegepast. Veel van deze technieken worden al gebruikt in de landbouw en bieden mogelijk ook kansen voor de plaagdiersector.

Vanuit de zaal kwam de terechte opmerking dat dergelijke technieken voor particulieren en kleine bedrijven vaak nog niet betaalbaar zijn. Dat klopt, maar afgeleide en goedkopere varianten kunnen in de toekomst wel beschikbaar komen. Daarom is het belangrijk ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en innovatie te blijven volgen en waar mogelijk te experimenteren met nieuwe werkwijzen die beter, sneller en goedkoper zijn.

Momenteel bestaan er al AI-systemen die ratten via camerabeelden detecteren. Dat is echter lastig, omdat ratten vaak slechts gedeeltelijk zichtbaar zijn. Visuele systemen zijn vooral geschikt voor het signaleren van activiteit, maar minder voor het exact herkennen van soorten. Daarom worden nieuwe systemen ontwikkeld die gebruikmaken van warmteverschillen, beweging, gevoelige infraroodverlichting, radar, geluidsdetectie, slimme vallen, luchtvochtigheids- en omgevingssensoren en gegevens over afvalstromen, schoonmaakactiviteiten en logistieke bewegingen.

Met behulp van AI kunnen deze verschillende databronnen worden gecombineerd om niet alleen de aanwezigheid van knaagdieren vast te stellen, maar ook inzicht te krijgen in de omstandigheden waarin zij zich ontwikkelen en verplaatsen. Nieuwe processors kunnen deze gegevens lokaal analyseren (Edge AI) en alleen relevante meldingen doorgeven aan de preventiespecialist, bijvoorbeeld: "Rat gedetecteerd om 02:13 uur achter de pellet met melkpoeder." Een belangrijke uitdaging blijft het ontwikkelen van energiezuinige systemen met een lange batterijduur.

Hoewel er nog veel technische uitdagingen zijn, is het volgens de sprekers duidelijk dat deze richting de toekomst van de branche bepaalt. Voor veel plaagdierbeheersers lijkt dit nog ver weg, maar de ontwikkelingen gaan sneller dan vaak wordt gedacht. Tegelijkertijd blijven menselijke kennis en inzicht in de ecologie van plaagdieren onmisbaar.

Na de pauze verzorgde Mark van Andel een presentatie met als titel "GIS in overlastpreventie van commensale plaagdieren". Hij stelde dat innovatie vaak wordt geassocieerd met technologie en instrumenten, terwijl ook perspectief en visie essentieel zijn. Mensen houden van controle en ervaren competitie vaak als bedreigend. Plaagdieren worden veelal als probleem gezien omdat zij concurreren met mensen om ruimte, voedsel en andere middelen.

Een plaagdiersoort is succesvol wanneer zij beschikt over een geschikte habitat, voldoende voedsel en goede voortplantingsmogelijkheden. Als voorbeeld noemde Mark de bever. Deze werd in de jaren tachtig en negentig op verschillende locaties in Nederland uitgezet. Op sommige plaatsen heeft dit geleid tot schade door vraat, graafactiviteiten en het bouwen van dammen, waardoor de soort lokaal als plaagdier wordt ervaren.

Door geografische gegevens te combineren met beschrijvende informatie, zoals demografie, bodemtype en infrastructuur, kunnen patronen worden herkend. Deze techniek staat bekend als GIS: Geografische Informatiesystemen. Bekende GIS voorbeelden zijn de locatiefilter van Marktplaats, Buienradar en Google Maps.

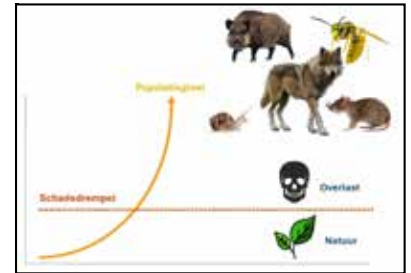
Mark gebruikte GIS om te onderzoeken waar bevers zich op de Veluwe zouden kunnen vestigen. Daarbij combineerde hij onder andere kaarten, tabellen en ecologische gegevens.

Wanneer wordt wildlife een plaagdier?

- Wat wij als plaagdier beschouwen is simpelweg een erg succesvol (wild) dier

- Habitat? ✓
- Voedsel? ✓
- Reproductie! ✓

- Mensen houden van controle, niet van competitie.

Introductie → Food for thought → Casus → GIS → Pest control

Take home message

- Instrumentele (technologische) innovatie kan ons helpen om meer en sneller kennis te genereren
- Maar het is uiteindelijk ons perspectief die bepaalt welke kennis we denken nodig te hebben en hoe we die kennis toepassen
- Soort-specifieke ecologie moet daarbij leidend zijn
- Kruipt in de huid van het dier; denk als een muis

Volgens hem is het ook belangrijk om als het ware "in de huid van het dier te kruipen". Verschillende habitatfactoren worden gewogen en omgezet in een model dat voorspelt waar een dier zich waarschijnlijk zal vestigen.

Zo'n voorspelling biedt echter geen absolute zekerheid. Dieren blijven onvoorspelbaar en kunnen zich aanpassen aan veranderende omstandigheden. Bovendien vormen omgevingsfactoren altijd een momentopname. Daarom moeten modelgegevens altijd worden vergeleken met waarnemingen in het veld.

Binnen de plaagdierbeheersing kan dezelfde methode worden toegepast. Het voorkomen van plaagdieren kan bijvoorbeeld worden gekoppeld aan volkstuinen, vogelvoerplaatsen, composthoppen, diervverblijven, voedselresten, afvalgedrag, graafmogelijkheden, horeca, voedselverwerkende bedrijven, afvalcontainers, groenvoorzieningen, rioleringen, leidingen etc. Veel van deze informatie is digitaal beschikbaar en kan met GIS worden gecombineerd om risicogebieden in kaart te brengen en overlast beter te voorspellen. Door praktijkwaarnemingen te combineren met digitale gegevens ontstaat een krachtig hulpmiddel voor preventie en risicobeheer. Denk aan het identificeren van locaties waar voedsel, schuilplaatsen en migratieroutes samenkomen en waar daardoor een verhoogde kans op rattenoverlast bestaat.

Volgens Mark is het daarbij belangrijk om niet alleen naar technologie te kijken, maar ook naar de ecologie van de soort. Modellen kunnen veel voorspellen, maar veldwaarnemingen en praktijkervaring blijven onmisbaar. Juist de combinatie van digitale hulpmiddelen en vakmanschap maakt effectieve preventie mogelijk.

Aan het einde van de dag concludeerde dagvoorzitter Arieke van Liere dat de toekomst van de branche steeds meer zal draaien om innovatie, data en preventie. Voor de plaagdierbeheerser liggen er volop kansen om nieuwe technieken te benutten en daarmee nog effectiever te werken. Waar vroeger de nadruk lag op bestrijding, verschuift de focus steeds meer naar het voorkomen van overlast. De plaagdierpreventiespecialist van de toekomst combineert vak kennis, ecologisch inzicht en digitale hulpmiddelen om klanten optimaal te ondersteunen.

ICUP 2028: internationaal platform voor stedelijk plaagdiermanagement

In juni 2028 vindt in Utrecht de 12e International Conference on Urban Pests (ICUP 2028) plaats. Van zondag 18 juni tot en met woensdag 21 juni wordt Nederland het internationale centrum voor kennisuitwisseling, innovatie en samenwerking binnen het stedelijk plaagdiermanagement. Het congres brengt wetenschap, beleid en praktijk samen in een setting waar samenwerking centraal staat.

Meer dan 250 deelnemers uit ruim 25 landen worden verwacht. Zij presenteren en bespreken meer dan 50 wetenschappelijke bijdragen over uiteenlopende thema's binnen het vakgebied. Nederland is gastland vanwege de sterke positie van onderzoeksinstituten en de nauwe verbinding tussen wetenschap en praktijk in het plaagdiermanagement. Nederlandse onderzoekers spelen al jarenlang een actieve rol binnen eerdere ICUP-congressen. ICUP 2028 heeft als doel deze internationale samenwerking verder te versterken.

Het congres start op zondag 18 juni met een welkomstreceptie, waar deelnemers, sprekers en organisatoren elkaar in informele sfeer kunnen ontmoeten. Van maandag 19 juni tot en met woensdag 21 juni volgt een programma met wetenschappelijke presentaties, interactieve workshops en dialoogsessies. De focus zal liggen op actuele vraagstukken en toekomstige ontwikkelingen in het stedelijk plaagdiermanagement. Een belangrijk netwerkmoment is het congresdiner op dinsdag 20 juni, waar internationale experts, beleidsmakers, bedrijven en praktijkprofessionals samenkomen om contacten te leggen en samenwerking te stimuleren.

Samen denken en samen oplossen

Een kernonderdeel van ICUP 2028 is de verbinding tussen wetenschap en praktijk. De organisatie nodigt deelnemers uit om vooraf concrete praktijkvragen in te dienen. Hierdoor sluit het congres direct aan op de dagelijkse praktijk. Praktijkprofessionals kunnen onderzoekers vragen hoe wetenschappelijke inzichten beter toepasbaar zijn of hoe specifieke problemen kunnen worden opgelost. Andersom kunnen onderzoekers praktijkprofessionals raadplegen over de implementatie van onderzoeksresultaten in de praktijk.

Deze input vormt de basis voor interactieve sessies waarin multidisciplinaire groepen samenwerken aan oplossingen. Hierbij worden methodieken zoals de Walt Disney-methode gebruikt, met de rollendromer, realist en criticus. Dit stimuleert creatieve en tegelijk haalbare oplossingen waarin wetenschap en praktijk elkaar versterken.

Nederlandse aanpak en IPM

Nederland speelt een voortrekkersrol in Integrated Pest Management (IPM). Sinds 2023 is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen voor knaagdierbeheersing door particulieren sterk beperkt. Tegelijkertijd zijn professionals sterk ontwikkeld in niet-chemische methoden. Er wordt nagedacht over verdere uitbreiding van IPM naar insectenbeheer.

Deze aanpak past binnen het Nederlandse poldermodel, waarin samenwerking en gezamenlijke besluitvorming centraal staan. ICUP 2028 sluit hierop aan door deelnemers uit wetenschap, praktijk en dierenwelzijn samen te brengen om kennis te delen en elkaar te versterken.

Preventiespecialisten dag - 20 juni 2028

Tijdens de ICUP-dagen wordt op dinsdag 20 juni 2028 de preventiespecialisten dag georganiseerd, gevuld met speciale workshops voor Nederlandse plaagdierbeheersers. Deze richten zich op praktische onderwerpen zoals veldproblemen, nieuwe technieken, regelgeving, duurzaamheid en innovatieve toepassingen. Hiermee vormt ICUP 2028 een brug tussen internationale wetenschap en de dagelijkse praktijk van plaagdierbeheersers. De workshops worden georganiseerd in samenwerking met nationale organisaties, die ook betrokken zijn bij World Pest Day-activiteiten.

Toekomst en innovatie

ICUP 2028 kijkt vooruit naar ontwikkelingen zoals slimme steden, big data en kunstmatige intelligentie. Deze bieden nieuwe mogelijkheden om plaagdierproblemen beter te voorspellen en te beheersen, bijvoorbeeld door risicogebieden vroegtijdig te identificeren. Deze thema's worden geïntegreerd in het programma, waardoor ICUP 2028 niet alleen een wetenschappelijk congres is, maar ook een interactief platform voor innovatie en kennisdeling.

Samen bouwen aan de toekomst

ICUP 2028 is meer dan een congres. Het is een ontmoetingsplek waar internationale en Nederlandse professionals samenwerken aan duurzame oplossingen voor stedelijke plaagdierproblemen. Door wetenschap, praktijk en innovatie te verbinden, draagt het bij aan een toekomstbestendige aanpak van plaagdiermanagement wereldwijd.

PestEx 2026 in Londen: internationale ontmoetingsplek voor de plaagdierbeheersingssector

Op 18 en 19 maart vond in het ExCeL London congrescentrum de nieuwste editie van PestEx plaats, een van de belangrijkste internationale vakbeurzen binnen de plaagdierbeheersingssector. Het tweedaagse evenement, georganiseerd door de BCPA (British Pest Control Association), bracht professionals, fabrikanten, distributeurs en experts uit de hele wereld samen om kennis te delen, innovaties te presenteren en de toekomst van de sector te bespreken.

ExCeL London bood opnieuw het decor voor een druk bezochte beursvloer, waar een breed scala aan oplossingen werd getoond: van innovatieve monitoringtechnologie en digitale plaagdiercontrole tot duurzame en milieuvriendelijke bestrijdingsmethoden.

Focus op innovatie en duurzaamheid

Een belangrijk thema tijdens PestEx 2026 was de verdere verduurzaming van de sector. Steeds meer exposanten richtten zich op energie-efficiënte oplossingen, minder chemisch gebruik en geïntegreerde plaagdierbeheersing (IPM). Daarnaast speelde digitalisering een steeds grotere rol, met slimme sensoren, data-analyse en connected monitoring systemen die real-time inzicht bieden in plaagdieractiviteit.

Kennisdeling en netwerken

Nast de beursvloer bood PestEx een uitgebreid seminarprogramma met presentaties van internationale experts. Onderwerpen als resistentieontwikkeling, wet- en regelgeving binnen Europa en best practices in stedelijke plaagdierbeheersing trokken veel belangstelling.

Voor veel bezoekers blijft PestEx vooral een belangrijk netwerkmoment. De beurs faciliteert ontmoetingen tussen producenten, distributeurs en eindgebruikers, wat leidt tot nieuwe samenwerkingen en kennisuitwisseling binnen de sector.

Internationale uitstraling

Met bezoekers en exposanten uit meer dan 50 landen bevestigt PestEx zijn positie als een toonaangevend platform binnen de wereldwijde plaagdierbeheersingsindustrie. De editie van 2026 liet opnieuw zien dat de sector in beweging is en sterk inzet op innovatie, efficiëntie en duurzaamheid.

Voor Rosina Robinson, algemeen directeur van BCPA was het de eerste ervaring met PestEx. Zij vat de beurs enthousiast samen als: "De sfeer in de beursshal was gedurende beide dagen fantastisch. PestEx is een werkelijk uniek evenement binnen de sector; nergens anders in het Verenigd Koninkrijk krijg je een betere kans om zoveel professionals in plaagdierbeheersing, leveranciers, fabrikanten, ondernemers, adviseurs, overheidsinstanties en aanbieders van ledenvoordelen onder één dak te ontmoeten."

PestEx 2026 in het kort:

- 1.600 bezoekers
- Meer dan 125 standhouders
- 2 zalen voor technische seminars en debatsessies
- Grootste editie ooit

 aura[®] LED

WANNEER DESIGN EN EFFICIËNTIE SAMENKOMEN

NIEUW

Stijlvol ontwerp en maximale prestatie dankzij 360° aantrekking

Met UV led-technologie en tot 68% lager energieverbruik

Onderhoud zonder gereedschap voor snelle service

Led strip met 3 jaar garantie: effectief, duurzaam en kostenbesparend

DE ELEGANTE LED-OPLOSSING VOOR HYGIËNISCHE HORECARUIMTES.

Waarom IP66-goedgekeurde vliegenlampen onmisbaar zijn in veeleisende omgevingen

In sectoren waar hygiëne, veiligheid en bedrijfscontinuïteit centraal staan, volstaat een traditionele insectenlamp niet. Standaard vliegenlampen zijn ontworpen voor droge, gecontroleerde binnenruimtes zoals kantoren. Zodra ze worden blootgesteld aan vocht, condens, stoom of hogedrukreiniging, ontstaan er onmiddellijk risico's: water- en stofinfiltratie, kortsluiting, prestatieverlies en zelfs gevaar voor elektrocutie.

De oplossing: het IP66-assortiment Insect-o-cutor van Edialux Professional

Insect-o-cutor biedt een breed gamma vliegenlampen aan die speciaal zijn ontwikkeld voor de meest veeleisende omstandigheden. Deze IP66-gecertificeerde toestellen zijn volledig water- en stofdicht, waardoor ze probleemloos functioneren in omgevingen waar vocht, stoom en intensieve reiniging dagelijkse kost zijn.

De Halo Aqua en Flytrap Aqua-lijn zijn ontworpen met één doel: betrouwbare insectencontrole zonder compromissen op hygiëne, veiligheid of prestaties.

Voordelen van IP66-goedgekeurde vliegenlampen

Dankzij de IP66-classificatie zijn de toestellen bestand tegen krachtige waterstralen en stofinfiltratie. De robuuste behuizing voorkomt elektrische risico's, zelfs tijdens hogedrukreiniging of in zeer vochtige ruimtes.

- Betrouwbare prestaties zonder downtime
- Lagere onderhouds- en vervangingskosten
- Ontworpen voor hygiënegevoelige sectoren
- De toestellen zijn eenvoudig te reinigen en voldoen aan strenge hygiënenormen

Voor welke sectoren zijn Aqua-vliegenlampen ideaal?

De IP66-goedgekeurde Aqua-range is ontwikkeld voor omgevingen waar hygiëne en non-contaminatie cruciaal zijn, zoals:

- Gezondheidszorg & farmaceutische industrie
- Voedingsverwerking en -productie
- Hospitality en grootkeukens

Conclusie

In moderne, hygiënegevoelige en vochtige werkomgevingen is het gebruik van IP66-gecertificeerde vliegenlampen van Pelsis een toekomstbestendige oplossing die veiligheid, betrouwbaarheid en prestaties combineert.

Edialux Nederland BV (Pelsis)
Mercuriusweg 51 – 3771 NC Barneveld

Achter de schermen bij Envu in Langenfeld: investeren in onderzoek en innovatie

Op 25 maart kreeg het team van Killgerm Benelux de kans om een kijkje te nemen in de nieuwe faciliteiten van Envu in Langenfeld (Duitsland). Envu is wereldwijd actief in onder meer professioneel plaagdiermanagement, groenbeheer en golfbeheer. Binnen de Benelux ligt de focus vooral op professioneel plaagdiermanagement (PPM).

De nieuwe Envu locatie in Langenfeld, gelegen op slechts een 10-tal minuten van de voormalige Bayer-site in Monheim, brengt alle expertise onder één dak samen. Biologen, formuleringsexperts en analisten werken er nauw samen in een open en moderne werkomgeving. Hierdoor wordt positief bijgedragen aan communicatie en teamgevoel.

De dag startte met een introductie door Marketing Manager Dilip Baumbach en Key Accountmanager Benelux Stein De Meulemeester, die toelichtten hoe Envu inzet op innovatie en productontwikkeling en welke doelen ze stellen voor de toekomst.

"Langenfeld vormt het hart van het bedrijf. Het draait er om R&D, innovatie, formulering en kennis." (Stein De Meulemeester)

Nadien werden we verwelkomd door Development Manager Sebastian Hostmann die ons inzicht gaf in het ontwikkelingsproces van nieuwe producten. Als er een vraag komt naar nieuwe producten, starten de biologen met een onderzoek naar mogelijke nieuwe werkzame stoffen, waarna formuleringsexperts deze omzetten in bruikbare producten. Vervolgens worden de formuleringen door de biologen uitgebreid op proefinsecten getest op werkzaamheid en resistentie. Om dat laatste te testen worden er insecten gekweekt die een zekere mate van resistentie in zich dragen. Pas na grondige evaluatie door verschillende afdelingen volgt verdere ontwikkeling en registratie. De productie van Envu is op dit moment uitbesteed aan een externe partij, wat zorgt voor meer objectiviteit en globaliteit.

Tijdens de rondleiding door het biologie lab bezochten we de verschillende insectenkweekruimtes, waar momenteel 25 soorten worden gehouden, waaronder kakkerlakken, vliegen, muggen en zilvervisjes. Elke ruimte heeft een eigen constante temperatuur en luchtvochtigheid. Voor ieder insect worden er maatregelen genomen om ontsnapingen te voorkomen. Er is hier ook een transitieruimte aanwezig, waar proefinsecten voor onderzoek worden geplaatst, zodat als mensen uit het lab deze nodig hebben, ze enkel maar de transitieruimte moeten betreden en het risico op besmettingen zo klein mogelijk gehouden wordt.

In het biologie lab kregen we een inkijk in de testruimtes voor de verschillende soorten insecten en leerden we dat er een ruimte aanwezig is waarin een tropisch klimaat wordt nagebootst. Om stoffen of producten te testen moeten de biologen ervoor zorgen dat het insect contact maakt met de stof of product en dat de blootstelling een vooraf bepaalde tijdsduur heeft. Naast testen op basis van contact, worden bepaalde stoffen of producten ook getest op orale toediening.

Ook het formuleringslab bood een interessante inkijk. Hier werken specialisten samen om vanuit een actieve stof een product te maken dat niet alleen technisch effectief is, maar ook aansluit bij de behoeften van de eindgebruiker. Het allerbelangrijkste is namelijk dat de klanten blij zijn en ze het product kunnen gebruiken voor de gewenste doeleinden. Zoals Formulation Development Manager Monika Ballmann uit het formuleringslab benadrukte: *"Klantbehoefte is zeer belangrijk voor ons, en bepaalt hoe we een formulering ontwikkelen."*

Formuleringstechnologen houden rekening met de kenmerken van de verschillende soorten actieve stoffen, wat het target is, wat de toepassing is en hoe de klant het wil toepassen. Wat ook van belang is, is de structuur van het oppervlak dat je gaat behandelen. Er bestaan verschillende soorten formuleringen, bijvoorbeeld vast en vloeibaar, maar niet alle formuleringen zijn toepasbaar bij een bepaald type oppervlak. Een oppervlak is bovendien nooit volledig glad als je het met een microscoop bestudeert. Je formulering moet hierop aangepast zijn, zodat het voldoende effect heeft. Een bijkomende uitdaging is dat de hoeveelheid werkzame stof in een product zeer klein is. Als je bijvoorbeeld 1m² gaat behandelen, dan is de hoeveelheid actieve stof zo miniem, dat je formulering cruciaal is voor een homogene distributie van het product met de benodigde hoeveelheid actieve stof erin. Factoren zoals toepassing, doelorganisme, oppervlakte-eigenschappen en gebruiksgemak spelen met andere woorden een cruciale rol in productontwikkeling.

Analisten ondersteunen dit ontwikkelingsproces door de kwaliteit, stabiliteit en prestaties van producten voortdurend te controleren. Zo wordt elke stap in de ontwikkeling nauwkeurig opgevolgd.

Na de interessante rondleiding hielden we een gezellige lunchpauze in de moderne eetruimte van Envu, waar we konden napraten over de opgedane kennis. We sloten de dag af met een tafelgesprek met een aantal experts. Hierbij kwam de impact van de steeds strengere Europese regelgeving uitgebreid aan bod. Nieuwe werkzame stoffen ontwikkelen is een langdurig en kostbaar proces dat gemakkelijk tien jaar kan duren. Tegelijkertijd verdwijnen bestaande actieve stoffen van de markt, waardoor de beschikbare opties voor plaagdierbeheersing steeds beperkter worden. Dit vergroot het belang van innovatie en verantwoord gebruik van de beschikbare middelen.

Gedurende de rondleiding werd duidelijk dat innovatie een centrale plaats inneemt binnen Envu. Wereldwijd werkt ongeveer 80% van het bedrijf aan innovatie, verspreid over vier innovatiehubs, waarvan de Europese vestiging zich in Langenfeld bevindt. Volgens Dilip Baumbach vormt innovatie zelfs het DNA van de organisatie: *"Innovatie is de identiteit, het DNA, van ons bedrijf."*

Om innovatie te stimuleren, zet Envu in op vier pijlers: de ontwikkeling van nieuwe producten, verbetering van bestaande producten, inlicentiëring van technologieën en overnames. Deze combinatie maakt het mogelijk om zowel op korte als lange termijn in te spelen op veranderende marktvraag en regelgeving.

Wij danken Envu voor de gastvrije ontvangst en de open blik achter de schermen. Het bezoek maakte duidelijk hoeveel expertise, samenwerking en passie nodig zijn om innovatieve oplossingen te ontwikkelen voor de praktijk van professioneel plaagdiermanagement.

Secundaire intoxicatie door rodenticiden in België

Wat betekent dit voor de praktijk van plaagdierbeheersing?

Rodenticiden worden al decennialang ingezet in de bestrijding van knaagdieren zoals ratten en muizen. Ze vormen in veel situaties een effectief hulpmiddel binnen de plaagdierbeheersing. Tegelijkertijd groeit de aandacht voor de ecologische keerzijde van dit gebruik, in het bijzonder de effecten op niet-doelsoorten via secundaire intoxicatie.

Steeds vaker rijst de vraag wat er in de voedselketen gebeurt wanneer knaagdieren vergiftigd lokaas opnemen en vervolgens worden gepredeerd door roofdieren.

In België werd in de beginjaren van de jaren 2010 naar schatting circa 600 ton rodenticiden gebruikt, zowel door professionele plaagdierbeheersers als door particulieren. Dit omvangrijke gebruik vormt een belangrijke context voor ecotoxicologische evaluaties. Een dergelijk volume maakt het aannemelijk dat residuen in het milieu terechtkomen en via de voedselketen worden doorgegeven.

Het onderzoek van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) uit 2015 biedt waardevolle inzichten in de mate waarin dit fenomeen zich in de praktijk voordoet.

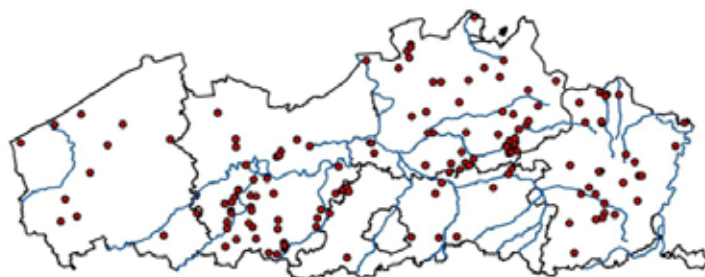
Onderzoek naar roofdieren als indicatorsoorten

Om de mate van secundaire intoxicatie te beoordelen, richtte het INBO-onderzoek zich op twee carnivore zoogdiersoorten die hoog in de voedselketen staan: de bunzing en de steenmarter. Beide soorten consumeren regelmatig kleine zoogdieren zoals muizen en ratten en zijn daardoor gevoelig voor blootstelling aan rodenticiden via hun prooi.

Bij steenmarters bestaat ongeveer een derde van het dieet uit knaagdieren. Bij bunzingen kan dit oplopen tot meer dan zestig procent. Hierdoor fungeren beide soorten als geschikte indicatoren voor de aanwezigheid van rodenticiden in het ecosysteem.

In totaal werden de levers van 150 bunzingen en 75 steenmarters onderzocht. Het betrof voornamelijk verkeersslachtoffers die tussen 2006 en 2012 waren verzameld.

Er werden levers geanalyseerd omdat dit het primaire opslagorgaan is voor anticoagulante rodenticiden. De onderzoekers onderzochten acht werkzame stoffen, waaronder bromadiolon, brodifacoum, difenacoum en coumatetralyl. Deze anticoagulantia verstoren de vitamine K-cyclus en remmen daarmee de bloedstolling.

Figuur 1: Herkomst van de bunzingen in de steekproef.

Wijdverspreide aanwezigheid van residuen

De resultaten laten zien dat blootstelling aan anticoagulante rodenticiden zeer algemeen voorkomt. Bij 171 van de 225 onderzochte dieren werden residuen in de lever aangetroffen. Bij 96 dieren lagen de concentraties boven $0,2 \mu\text{g/g}$. Volgens literatuurwaarden bevindt zich rond deze grens een niveau waarop sublethale effecten kunnen optreden en het risico op sterfte door interne bloedingen toeneemt.

Bij bunzingen lag 38 procent boven deze drempel, bij steenmarters 54 procent. Dit wijst erop dat een aanzienlijk deel van de populatie mogelijk fysiologische effecten ondervindt, zoals verminderde bloedstolling, verhoogde bloeding gevoeligheid of een verminderde conditie.

Opvallend is de grote variatie in gemeten concentraties. De hoogste waarden bedroegen $3,18 \mu\text{g/g}$ bij bunzingen en $1,37 \mu\text{g/g}$ bij steenmarters. Dit wijst op herhaalde of langdurige blootstelling in plaats van incidentele opname.

De bevindingen suggereren dat blootstelling niet beperkt is tot incidentele gevallen, maar structureel aanwezig is in gebieden waar rodenticiden worden toegepast.

Ter vergelijking: studies uit het Verenigd Koninkrijk in de jaren negentig rapporteerden lagere percentages, terwijl in delen van Scandinavië juist hogere waarden zijn gevonden. Dit benadrukt dat blootstelling sterk samenhangt met gebruiksfrequentie, regelgeving en landschappelijke context.

Chronische ophoping in de voedselketen

De verklaring ligt in de eigenschappen van anticoagulante rodenticiden. Vooral tweede-generatie middelen zijn zeer persistent en hebben een lange halfwaardetijd.

Hierdoor kunnen deze stoffen zich ophopen in het lichaam. De lever fungeert als belangrijkste opslagplaats. Wanneer roofdieren gedurende langere tijd meerdere besmette prooien consumeren, treedt cumulatie op. Hierdoor is vaak sprake van chronische blootstelling in plaats van acute intoxicatie.

Het verband tussen gemeten concentraties en sterfte is niet altijd eenduidig. Sommige dieren met hoge waarden overleven, terwijl andere al bij lagere concentraties effecten vertonen. Dit hangt samen met soortverschillen, individuele gevoeligheid en verschillen tussen werkzame stoffen. Daarnaast bestaan aanwijzingen dat herhaalde lage blootstelling mogelijk leidt tot gedeeltelijke tolerantie, maar dit mechanisme is nog onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd.

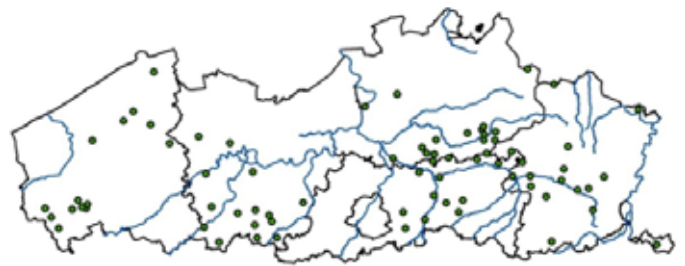
Ecologische betekenis en bredere risico's

De aanwezigheid van rodenticiden in roofdieren heeft bredere ecologische implicaties. Bunzing en steenmarter worden vaak gebruikt als indicatorsoorten, maar vertegenwoordigen slechts een deel van het ecosysteem. Ook roofvogels, uilen, egels en andere carnivoren kunnen via dezelfde route worden blootgesteld. De effecten variëren van sublethale verstoringen zoals verminderde conditie en reproductie tot directe sterfte door bloedingsstoornissen.

Sublethale effecten zijn ecologisch relevant omdat zij op populatieniveau kunnen doorwerken, zelfs wanneer directe sterfte beperkt blijft. Verminderde reproductie of overlevingskansen kan op termijn populaties beïnvloeden. Het feit dat residuen het hele jaar door worden aangetroffen, wijst op continue blootstelling en niet op een seizoensgebonden probleem.

Implicaties voor plaagdierbeheersing

Voor de praktijk van plaagdierbeheersing is de belangrijkste les dat rodenticiden zorgvuldig en geïntegreerd moeten worden ingezet. Integrated Pest Management (IPM) vormt hierbij het uitgangspunt. Dit betekent dat chemische bestrijding slechts één onderdeel is binnen een breder pakket van maatregelen, zoals preventie, wering, monitoring en bronaanpak.

Figuur 2: Herkomst van de steenmarters in de steekproef.

Door rodenticiden gericht toe te passen en waar mogelijk te vervangen door niet-chemische methoden, kan het totale gebruik worden verminderd. Dit verlaagt niet alleen het risico op secundaire intoxicatie, maar draagt ook bij aan duurzamer beheer.

Conclusie

De Belgische studie uit 2015 laat zien dat secundaire intoxicatie door anticoagulante rodenticiden wijdverspreid voorkomt bij roofdieren zoals de bunzing en steenmarter. Een aanzienlijk deel van de dieren bevat concentraties waarbij biologische effecten mogelijk zijn.

Hoewel de relatie tussen residuen en populatie-effecten complex blijft, is duidelijk dat rodenticiden zich niet beperken tot het doelorganisme, maar doorwerken in bredere ecologische netwerken. Voor de praktijk betekent dit dat zorgvuldig, selectief en geïntegreerd gebruik essentieel blijft. Niet alleen om effectiviteit te waarborgen, maar vooral om de impact op biodiversiteit en ecosysteemgezondheid te beperken.

De uitdaging ligt in het vinden van een duurzame balans tussen effectieve plaagdierbeheersing en ecologische verantwoordelijkheid.

Noot van de redactie

Dit artikel is gebaseerd op een studie uit 2015. Sindsdien kunnen beleid, gebruiksintensiteit en regelgeving in België zijn gewijzigd, waardoor de huidige mate van secundaire intoxicatie mogelijk anders is dan destijds vastgesteld.

Samengevat uit: Secundaire intoxicatie bij het gebruik van rodenticiden – Instituut voor Natuur- en Bosbouwonderzoek 2015 – INBO.R.2015.9425187

Afscheid Dirk Otten

Noot van de redactie: Sinds 1 februari 2026 heeft Dirk Otten officieel afscheid genomen van het vak om van zijn pensioen te genieten. Zoals we vernoemden in de vorige editie van PCN (pagina 32), wilden we zijn afscheidsartikel graag opnemen.

Na vele jaren actief te zijn geweest in de plaagdierbeheersing, neemt Dirk Otten, Technisch Manager Benelux bij EWS groep, afscheid om van zijn welverdiende pensioen te gaan genieten. Als actief lid van de Technische Commissie van de NVPB droeg hij jarenlang bij aan de verdere professionalisering van het vak. Tijdens de NVPB netwerkbijeenkomst op 6 november 2025 werd officieel afscheid van Dirk genomen en sprak de vereniging haar dank uit voor zijn jarenlange inzet en betrokkenheid. In dit interview blikken we met hem terug op zijn carrière, zijn ervaringen en zijn visie op de toekomst van de sector.

Vertel eens iets over jezelf!

Ik ben getrouwd met Carine. Samen hebben we twee dochters, Miep en Noor, en twee kleinzonen. In het verleden heb ik enkele recreatieve sporten beoefend zoals paardrijden, (zaal)voetbal, squash en fietsen. Tegenwoordig houd ik vooral van lekker eten en kleinschalig proberen we jaarlijks enkele biertjes te brouwen. We wonen in Kasterlee, Belgische Kempen, in de regio Turnhout, op een half uurtje rijden van Eindhoven.

Hoe ben je in de plaagdierbranche beland?

Dat weet ik nog goed! Op 28 augustus 1980 begon ik bij Rentokil in Antwerpen als service medewerker. Sindsdien heb ik de plaagdiersector niet meer verlaten. Tot medio 1989 werkte ik bij Rentokil, daarna stapte ik over naar Sanitec/SGS waar ik 31,5 jaar actief ben geweest. Sinds september 2020 werkte ik voor de EWS Group. Een rode draad in mijn loopbaan is Ludo Luyts, met wie ik bij verschillende werkgevers nauw heb samengewerkt. Verder was ik jarenlang vice-voorzitter bij BePMA, de Belgische tegenhanger van de NVPB.

Je sluit je carrière af bij EWS Groep, wat hield jouw rol als Technisch Manager Benelux in en waar ben je het meest trots op?

Sinds september 2020 vervulde ik bij EWS de rol van Technisch Manager Benelux. Ik begeleidde, ondersteunde en was vraagbaak voor commerciële en technische collega's en ik gaf trainingen in pest control, in zowel België als Nederland. De laatste twee jaar heb ik ook collega's in Spanje en Duitsland begeleid. Verder hield ik me ook bezig met wetgeving, auditing en het contact met leveranciers. Ik was voortdurend op zoek naar nieuw materiaal en producten en ik bedacht samen met collega's innovatieve systemen, onder andere op services en digitaal gebied. Maar daar kan ik hier natuurlijk niet te veel over verklappen (lacht). Wat me het meest trots maakt, is dat ik veel collega's heb mogen opleiden die nu uitstekende inspecteurs zijn. Ook het contact met klanten in de food-, feed en farmaceutische sector en nationale en internationale leveranciers vond ik altijd heel interessant.

Welke ontwikkelingen binnen de plaagdiersector zijn je het meest bijgebleven?

Als ik terugkijk van de jaren tachtig tot nu, dan zie ik een enorme evolutie. We gingen van doosjes gif voor knaagdieren en spuiten met insecticide naar de huidige non-tox systemen. Van klassieke plaagdierbestrijding naar geïntegreerd plaagdiermanagement (IPM). In 1991 ben ik overigens al begonnen met de implementatie van non-tox systemen bij SGS. We waren toen een van de eerste bedrijven in Europa die daarmee aan de slag gingen. Dat heeft daarna een enorme groei doorgemaakt. In die tijd gingen de bestellingen nog via de fax en de telefoon. In die tijd is ook onze relatie met Killgerm begonnen, door de gezamenlijke inkoop in de VS. Relatieopbouw met leveranciers is voor mij altijd een belangrijk onderdeel van het werk geweest.

Je was jarenlang een betrokken lid van de Technische Commissie van de NVPB. Wat betekende dat voor jou?

Rond 2004-2005 vroeg Bart Bosman van Riwa mij om lid te worden van de Technische Commissie bij de NVPB. Dat vond ik, als jonge Belg, destijds een hele eer. De commissie was toen nog vrij klein, met leden als Joan Schouten, Karel van der Winden, Karel van Wijland en Peter Timmermans. In de beginjaren heb ik meegewerkt aan de totstandkoming van het eerste handboek en de eerste risicoanalyses. De samenwerking verliep heel goed. Natuurlijk waren er soms stevige discussies, maar dat hoort erbij. En ja, ik ben niet iemand die zijn mening voor zich houdt.

Heb je leuke anekdotes die je met ons wilt delen?

Lachend: Ludo en ik zeiden wel eens gekscherend tegen elkaar "als we met pensioen gaan, brengen we een boek uit over onze ervaringen". Een van de herinneringen die me altijd is bijgebleven, komt uit mijn beginjaren in Antwerpen. Toen moesten we soms kakkerlakken bestrijden in de rosse buurt. Terwijl de madammen gewoon aan het werk waren, spoten wij met gif rondom het bed. Dat waren andere tijden.

Welke innovaties hebben volgens jou de grootste impact gehad?

Dat is de overstap van tox naar non-tox eind jaren '80 en begin jaren '90. Daarna kwam de digitalisering: digitale vallen, barcodes, en later volledig digitale rapportages. Ik herinner me nog dat we vroeger met een tas vol apparatuur rondliepen, met een computer én met een printer. Dat kun je je nu niet meer voorstellen.

Hoe zie je de toekomst van ons vakgebied?

Ik denk dat er in de toekomst twee soorten inspecteurs zijn: de uitvoerende bestrijders en de data gedreven specialisten die high-end rapportages opstellen. Digitale systemen worden steeds slimmer, waardoor we sneller werken en meer data kunnen verzamelen en gericht kunnen optreden. Ook verwacht ik dat er meer aandacht komt voor dierenwelzijn en ecologie en dat wetgeving een steeds belangrijkere rol zal spelen. Uitdagingen zullen er altijd blijven, maar dat houdt het vak juist interessant!

Welke tips zou je willen meegeven aan je opvolger of aan jonge professionals in de sector?

Dat is simpel: luister goed en communiceer duidelijk. Kijk verder dan je neus lang is. Blijf leren, wees inventief en creatief en blijf nieuwsgierig en durf hulp vragen! Dat brengt je echt verder.

Wat ga je het meest missen, en waar kijk je naar uit?

Ik ga vooral het contact met mijn collega's, klanten en leveranciers missen. Samen problemen oplossen, grote contracten onderhandelen en scoren, dat vond ik altijd erg fijn en daar stond ik ook om bekend. Zelfs concullega's belden me wel eens om advies te vragen. Waar ik nu naar uitkijk, is tijd doorbrengen met mijn familie. Mijn vrouw heeft het verdiend om nu samen te genieten van onze vrije tijd en van onze (klein-) kinderen. Na bijna 46 jaar hard werken is dat iets om naar uit te kijken.

Dé brancheorganisatie voor plaagdierbestrijders!

Brancheorganisatie PLA..N. (Platform Plaagdierbeheersing Nederland) behartigt sinds 2013 de belangen van haar leden op het gebied van plaagdierbeheersing en houtverduurzaming.

Meer dan 150 leden!

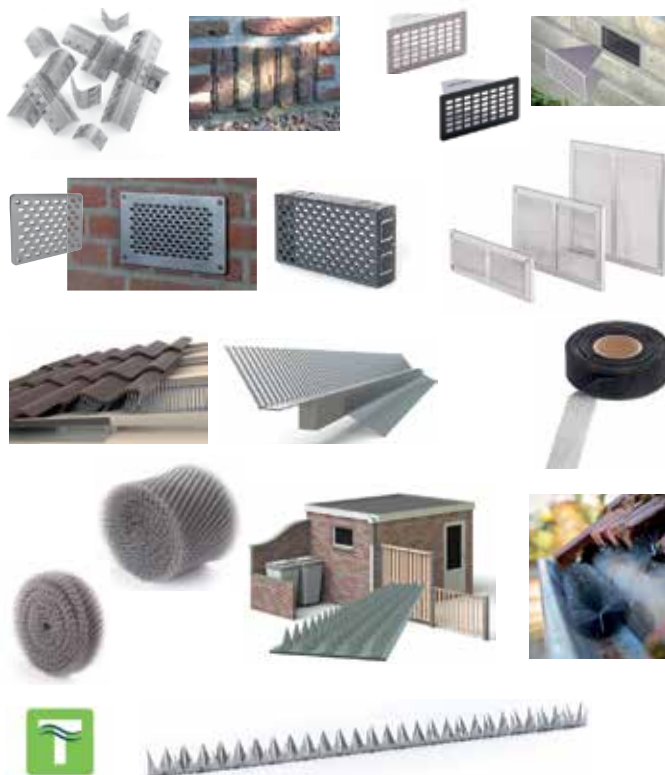
Lid worden?

Ga naar onze website of neem contact op via info@platformplaagdierbeheersing.nl

www.platformplaagdierbeheersing.nl

Hoogwaardige weringsproducten voor de ongediertebestrijder

Tilmar

WIJ BEGRIJPEN BEDWANTSSEN

**Uw Nummer 1
Bedwantsmonitorsysteem**

ExHale bootst menselijke aanwezigheid na om bedwantsen te activeren, zodat technici beweging kunnen detecteren, activiteit kunnen bevestigen en behandelingen beter kunnen controleren.

NU BESCHIKBAAR

ExHale®
Human in a can

SKATEK™
Bed Bug Innovation

Exhale tilt het monitoren van bedwantsen naar een hoger niveau

ExHale is een professioneel hulpmiddel voor het monitoren en activeren van bedwantsen, ontwikkeld voor moderne ongediertebestrijdingsbedrijven. Het is gebaseerd op een gecontroleerd aerosolsysteem met CO₂ en octenol en is ontworpen om signalen na te bootsen die samenhangen met menselijke aanwezigheid. Hierdoor worden bedwantsen uit hun schuilplaatsen gelokt en geactiveerd.

Voor technici betekent dit meer zichtbaarheid, sterkere bevestiging en een efficiëntere workflow. ExHale kan worden ingezet om beweging te stimuleren en geïntegreerde strategieën voor bedwantsbestrijding te ondersteunen. Uit onderzoek is gebleken dat bij gebruik van ExHale een toename in activiteit en beweging van bedwantsen wordt waargenomen, wat het tot een waardevol hulpmiddel maakt binnen het behandlingsproces.

ExHale is praktisch, draagbaar en eenvoudig in gebruik. Het vereist geen onmiddellijke inzet, speciale behandelingsprocedures of complexe logistiek. Dankzij de verstelbare dispenser kunnen professionals de spray-intervallen regelen en het afgiftepatroon aanpassen aan de behandelingsomgeving.

ExHale biedt professionele ongediertebestrijders een slimmere manier van werken: meer controle, beter inzicht en een krachtig voordeel in de strijd tegen bedwantsen.

Algemene ledenvergadering PLA..N.

Op 8 april 2026 hield Platform Plaagdierbeheersing Nederland (PLA..N.) haar jaarlijkse Algemene Ledenvergadering. Ook dit jaar hadden zich weer een groot aantal leden, bijna 90, aangemeld, een teken dat de branchevereniging leeft onder de leden. Voor de donateurs was er opnieuw een beursvloer georganiseerd, waar ze alle 11 hun (nieuwste) producten konden presenteren of hun relaties persoonlijk konden ontmoeten.

In de ochtend vond de vergadering plaats, die werd geopend door voorzitter Hans Hoekstra met het uitspreken van de jaarrede. Hierin blikte hij terug op het afgelopen jaar en constateerde hij dat er opnieuw veel door de vereniging is georganiseerd, mede dankzij de inzet van vele vrijwilligers die hij hiervoor bedankte. Ook stond hij stil bij het thema 'Betrokkenheid', dat tijdens de vorige ALV was geïntroduceerd en het komende jaar zal worden voortgezet.

Dat dit thema effect heeft, blijkt onder meer uit de groei van het ledenbestand: er mochten 11 nieuwe leden en 2 nieuwe donateurs worden verwelkomd. Helaas nam de vereniging afscheid van vijf leden, veelal als gevolg van fusies of overnames van hun bedrijf.

Verder gaf Hans aan dat het vakgebied steeds serieuzer wordt genomen. Dit is onder andere zichtbaar in de ontwikkeling van een beroepsprofiel binnen de sector en de aanstelling van Bea van Golen als coördinator overlastgevende dieren. Zij verzorgde in de middag een presentatie en stelde zich daarbij nader voor.

Op organisatorisch vlak werden de bestuurstermijnen van de voorzitter en de penningmeester overlopen. Zowel Hans als Nicole Loonen hadden zich opnieuw beschikbaar gesteld voor een volgende termijn, en de leden stemden hiermee in.

Na de vergadering was er uitgebreid gelegenheid voor de lunch, het bezoeken van de stands en het ontmoeten van collega's.

Tijdens haar presentatie vertelde Bea van Golen dat ze in april 2025 voor twee jaar werd aangesteld als coördinator overlastgevende dieren. Hieronder vallen onder andere termieten, het Mediterraan draaiatje, de tijgermug, de Aziatische hoornaar, maar ook knaagdieren. Als coördinator vervult zij een verbindende rol tussen de ministeries van I&W, LNVN, VWS en VRO, met als doel de samenwerking rondom overlastgevende dieren te versterken. Hiervoor is een landelijke stuurgroep opgericht waarin ook PLA..N. is vertegenwoordigd. Onder deze stuurgroep vallen diverse expertgroepen die kunnen worden ingezet voor specifieke diersoorten. Binnenkort zal een evaluatie van het eerste jaar plaatsvinden.

De interessante en gezellige dag werd afgesloten met een borrel en een hapje.

Podcast

Middelen, Mensen en Milieu

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Beluister de podcast van het Ctgb

Voedselproductie staat voortdurend onder druk van schimmels, bacteriën, insecten en plantenziekten. Om gewassen te beschermen en voedselveiligheid te waarborgen, worden daarom gewasbeschermingsmiddelen en biociden ingezet. Deze middelen bestrijden schadelijke organismen in de teelt, maar ook micro-organismen en plaagdieren in onze leefomgeving.

Omdat deze stoffen bedoeld zijn om biologische processen te beïnvloeden, is strikte controle noodzakelijk. Het gebruik moet veilig zijn voor mens, dier en milieu. Daarom worden middelen pas toegelaten nadat ze uitgebreid zijn beoordeeld op mogelijke risico's.

Maar hoe komt zo'n middel eigenlijk op de markt? En hoe weten we zeker dat de toegestane hoeveelheden in voedsel en de omgeving veilig zijn?

Het Ctgb licht dit toe in een reeks podcasts over gewasbeschermingsmiddelen en biociden in voeding, leefomgeving en natuur. Deze podcasts zijn niet alleen interessant voor

professionals in de landbouw en voedselketen, maar zeker ook voor plaagdierbeheersers die in hun werk regelmatig met biociden te maken hebben en behoefte hebben aan actuele en betrouwbare kennis over veilig gebruik.

Onder leiding van journalist Janno Lanjouw gaan experts in op uiteenlopende thema's en beantwoorden zij veelgestelde vragen. Zo bieden de podcasts een toegankelijke manier om meer inzicht te krijgen in een onderwerp dat zowel maatschappelijk als vakinhoudelijk volop in de belangstelling staat. Momenteel is het Ctgb bezig met de opnames van seizoen 3.

Google op podcast Ctgb, klik op de links en beluister interessante podcasts, zoals de meest recente: *S3-A3: Bestrijden van ratten en muizen omvat meer dan de inzet van middelen*

"Bij middelen voor het bestrijden van ratten en muizen moeten verschillende risico's goed worden afgewogen. Enerzijds wil iedereen de populatie knaagdieren in bedwang houden; ze planten zich snel voort, kunnen ziektes overbrengen en met hun geknaag veel

kapot maken zoals in stallen kortsluiting veroorzaken. Anderzijds kennen de gebruikte middelen risico's voor andere dieren in het milieu, zoals roofvogels, terwijl frequent gebruik weer tot resistentie bij de plaagdieren kan leiden.

Bij dit alles lopen handhavers van ILenT aan tegen verbijsterende excessen bij het gebruik van de rodenticiden. Hoe gaat het Ctgb hier in de beoordeling mee om? Welke rol kan de Integrale Plaagdier Bestrijding (IPM-methode) hierbij spelen waarbij je verder kijkt dan alleen naar het middelengebruik? Twee Ctgb-collega's en een ILenT-inspecteur bespreken wat ze in de praktijk zien. De afwegingen en de oplossingen ontdekt u in deze nieuwe aflevering van de Ctgb-podcast "Middelen, Mensen en Milieu".

ctgb

Het vak van plaagdierbeheerser is een vak van de toekomst!

Waarom uw expertise de ruggengraat van de volksgezondheid is

De krantenkoppen liegen er niet om. Of het nu gaat over de geschetste toename van ratten in onze binnensteden, de opmars van de Aziatische hoornaar, of termieten: plaagdierbeheersing is *voorpaginanieuws*. Maar wie tussen de regels door leest, ziet vaak een eenzijdig beeld. Er wordt gesproken over overlast en schade, maar zelden over het vakmanschap dat nodig is om deze crises te bezweren. Het is tijd dat de sector de borst vooruitsteekt. Het vak verdient niet alleen meer aandacht; het verdient erkenning als een cruciaal onderdeel van de publieke gezondheidszorg.

De verschuiving van bestrijding naar beheersing

Het beeld van de man die direct met gif klaar staat is verleden tijd. Het vak is geëvolueerd van bestrijders naar strategische adviseurs in IPM (Integrated Pest Management). De moderne plaagdierbeheerser begrijpt biologie, bouwkunde en ecologie. U kijkt niet alleen naar het dier dat voor u staat, maar naar de omgeving die het aantrekt.

Wanneer het nieuws spreekt over rattenoverlast, bent u diegene die begrijpt dat een verbod op rodenticiden vraagt om een fundamenteel andere aanpak. Dat vereist creativiteit, geduld en een enorme dosis vakkennis. Dat is geen 'vies werkje'; dat is toegepaste wetenschap in de praktijk.

Trots op kennis en ervaring

Laten we eerlijk zijn: de gemiddelde burger heeft geen idee van de complexiteit van uw werk. Zij zien een klem; u ziet looproutes, nestelranden en resistentiepatronen. Die diepgaande kennis is iets om trots op te zijn. Uw ervaring zorgt ervoor dat ziektes worden ingedamd en dat de voedselveiligheid in de horeca en industrie gewaarborgd blijft. Zonder onze inzet zou de maatschappij binnen de kortste keren vastlopen in hygiënische chaos. "Plaagdierbeheersing is geen bijzaak, het is de onzichtbare muur tussen de samenleving en biologische risico's."

Professionalisering

Om die trots vast te houden en de kwaliteit te blijven waarborgen, is constante educatie essentieel. De markt verandert sneller dan ooit, en wetgeving wordt strenger. Wij spelen hierop in door bijvoorbeeld de ontwikkeling van een examen PCP schieten. Dergelijke nascholingen en specialisaties zijn geen 'moetje' voor de papieren, maar een waardevolle investering in je eigen autoriteit. Ze breiden de gereedschapskist uit. Je kunt jezelf blijven ontwikkelen via hoogwaardige modules, laat zo zien dat je een professional bent die niet alleen reageert op een probleem, maar proactief meebouwt aan een duurzame oplossing. We bereiden op verzoek van het ministerie ook een module onafhankelijk deskundige voor. De brancheverenigingen werken in de tussentijd aan een visie op het vakgebied van de plaagdierbeheerser. Die moet eind 2026 klaar zijn, zodat we de examens hierop kunnen gaan aanpassen. Hopelijk komen daarmee ook financiële middelen beschikbaar om aan uw opleiding te werken.

De toekomst is aan de expert

De toenemende druk vanuit de politiek en de publieke opinie over rattenoverlast is geen bedreiging, maar een kans. Het is het podium waarop wij kunnen laten zien dat we onmisbaar zijn. Wees niet bang om die expertise te claimen. Leg uit waarom je bepaalde keuzes maakt, deel je kennis over preventie en laat zien dat een certificering meer is dan een sticker op de bus.

Het vak van plaagdierbeheerser is een vak van de toekomst. Een vak vol techniek, biologie en maatschappelijke relevantie. Laten we die trots uitdragen: wij zijn de experts die de leefomgeving veilig en gezond houden. En dat mag de hele wereld weten.

Dick Oosthoek
Bureau Erkenningen

Hét bewijs
dat u geeft om

- ▣ veiligheid
- ▣ kwaliteit
- ▣ milieu

Sinds 2023 ook uw
ideale partner voor
certificatie met de
4 IPM-modules:

- CEPA Certified
- IPM Knaagdier
- IPM Houtbescherming
- Keurmerk Plaagdier Management

Audits zijn o.a. te combineren met: VCA, ISO 9001:2015 (kwaliteit) en ISO 14001:2015 (milieu)

Meer over certificering?
Scan de QR-code

EBN Certification als uw certificerende instantie Plaagdiermanagement

EBN Certification is de certificerende instantie voor toetsing van het kwaliteitssysteem Plaagdiermanagement. EBN biedt certificering aan voor alle 4 de KPMB modules:

- IPM Knaagdierbeheersing
- IPM Houtbescherming
- Keurmerk Plaagdier Management
- CEPA Certified

EBN Certification heeft de beschikking over auditoren met jarenlange ervaring binnen de branche en als KPMB auditor. Kenmerkend voor EBN zijn eerlijke tarieven, snel kunnen schakelen, klantfocus en het bieden van praktische audits en landelijke dekking. Het is daarbij uiteraard mogelijk om de audits te combineren met schema's als VCA, ISO 9001, ISO 14001 en CO2.

Wil je meer weten wat EBN Certification voor uw organisatie kan betekenen? Neem gerust contact op via 078-200 34 00 of info@ebncertification.nl, zowel voor meer informatie over nieuwe certificeringen maar ook het voortzetten van lopende certificeringen.

EBN Certification B.V.

T: 078-2003400

@: info@ebncertification.nl

www.ebncertification.nl

Kwaliteit tot in de puntjes verzorgd

Vallen en lijmplaten voor
insecten en knaagdieren

www.ekommerce.it/en

TAK: De ideale partner voor plaagdierbeheersing in de foodservice- en hospitalitysector

In de foodservice- en hospitalitysector is hygiëne essentieel om veiligheid, kwaliteit en het vertrouwen van klanten te garanderen. De aanwezigheid van insecten of knaagdieren kan de voedselveiligheidsnormen, sanitaire omstandigheden en de reputatie van een bedrijf ernstig aantasten.

Het TAK-assortiment van lijmvallen en -platen biedt een doeltreffende en discrete oplossing voor het monitoren en bestrijden van de meest voorkomende plagen in professionele keukens, opslagruimtes en hospitalityomgevingen. De naam TAK is afgeleid van het woord 'tack', dat verwijst naar het vermogen van de lijm om snel te hechten, zelfs bij lichte druk, waardoor een snelle en betrouwbare vangst wordt gegarandeerd.

Het assortiment omvat oplossingen voor kakkerlakken, mieren, vliegen, motten, kruipende en vliegende insecten, evenals knaagdieren. TAK-producten zijn compact, eenvoudig te plaatsen en ontworpen om doeltreffend te functioneren, zelfs in vochtige omgevingen of bij hoge temperaturen.

TAK-vallen zijn veilig te gebruiken in de buurt van ruimtes waar eten wordt bereid, bevatten geen giftige stoffen en ondersteunen continue monitoring binnen professionele plaagdierbeheersingsprogramma's.

Kiezen voor TAK betekent investeren in discrete, betrouwbare en professionele bescherming die helpt om dagelijks hoge hygiënenormen te handhaven.

Ontdek het volledige TAK-assortiment en de oplossingen voor professionele plaagdierbeheersing via www.ekommerce.it/es

Examenadviesburo gaat examens en registratie voor Groene Erkenningen verzorgen

Examenadviesburo verzorgt vanaf 31 augustus 2026 de examinering en registratie voor alle examenlijnen die vallen onder de Stichting Groene Erkenningen. Met deze stap wil Groene Erkenningen de uitvoering van examens verder professionaliseren, resultaten eenvoudiger beschikbaar maken en deelnemers landelijk toegang bieden tot betrouwbare toetsmomenten.

Overgang naar nieuwe partner

Groene Erkenningen heeft haar taken rondom examineren en registratie van permanente educatie uitbesteed aan partners. Tot op heden werden deze werkzaamheden uitgevoerd door Examenservices uit Nieuwegein. Recent heeft Groene Erkenningen een aanbestedingsprocedure doorlopen waarin naast de bestaande ondersteuning de wensen zijn meegenomen, die onder meer door de ingestelde Raad van Migratie, zijn ingebracht. Daaruit is Examenadviesburo als nieuwe opdrachtnemer geselecteerd. Examenadviesburo, eveneens gevestigd in Nieuwegein, neemt de werkzaamheden per 31 augustus 2026 over. Vanaf die datum worden een aantal belangrijke wijzigingen doorgevoerd.

Vernieuwingen

Gelijktijdig met de overgang wordt een scheiding aangebracht tussen publieke en private registers die Groene Erkenningen beheert. Geregistreerden krijgen per 31 augustus een digitale pas waarop de actuele voortgang te zien is. Ook de certificaten zullen vanaf die datum digitaal worden verstrekt. Hiermee spelen we in op wensen voor actuele gegevens op de pas. Mensen kunnen de pas straks ook gebruiken om zich aan te melden bij een nascholingsbijeenkomst of aan te tonen dat ze bevoegd zijn om bepaalde beroepen uit te voeren. Er komen 35 extra locaties beschikbaar om examens en toetsen af te nemen verspreid over Nederland. De overgang heeft ook gevolgen voor de geregistreerden gedurende de migratieperiode. In augustus zullen de systemen gesloten zijn voor aanpassingen om een soepele overgang mogelijk te maken.

"Voor ons is het belangrijk dat deelnemers kunnen rekenen op een zorgvuldig en toegankelijk examenproces," zegt Dick Oosthoek, directeur Groene Erkenningen. "De samenwerking met Examenadviesburo maakt het voor ons mogelijk stappen te zetten in het professionaliseren van onze ondersteuning en het verhogen van de kwaliteit van onze dienstverlening."

"Wij zijn trots dat we onze naam aan Groene Erkenningen mogen verbinden," zegt Tycho van den Born, directeur Examenadviesburo. "Onze rol is om structuur, zorgvuldigheid en betrouwbaarheid te borgen bij de uitvoering van examinering en het beschikbaar maken van resultaten."

Over Examenadviesburo

Examenadviesburo ondersteunt stelsels waarin vakbekwaamheid aantoonbaar moet zijn, van toetsen en kwalificeren tot certificeren en registreren. Binnen die ambitie combineren ze inhoudelijke zorgvuldigheid met de drive om dienstverlening en digitale ondersteuning steeds verder te verbeteren.

Over Stichting Groene Erkenningen

Stichting Groene Erkenningen is de autoriteit op het gebied van het onafhankelijk ontwikkelen en beheren van normen die aantoonbaar maken dat er vakkundig, veilig en verantwoord gewerkt wordt in de leefomgeving. Als schemabeheerder beheert de stichting diverse examendocumenten en beoordelingsrichtlijnen die leiden tot een bewijs van vakbekwaamheid of persoonscertificaat. In het register van Groene Erkenningen zijn de kwalificaties beschikbaar voor Bureau Erkenningen, RPMV, AOC Keurmerk, Nederlands kettingzaagcertificaat, Groenkeur, en Kleurkeur. Daarnaast beheert Stichting Groene Erkenningen diverse bedrijfs- en productcertificaten.

Belangrijk:

- Alle personen die examen gedaan hebben bij het RPMV krijgen een digitale pas in hun google of apple wallet. Wel blijft de mogelijkheid aanwezig om een plastic pas te bestellen.
- Het bijhouden van de nascholing blijft een eigen verantwoordelijkheid. Wel krijgt men, net zoals nu, een herinnering ruim voor het aflopen van de pas.
- Het is de bedoeling dat te zijner tijd de voortgang van de nascholingen op de digitale pas vermeld zal worden.
- De 35 examenlocaties zijn extra locaties waar examen gedaan kan worden als men gezakt is voor een examen of als men een losse module gevolgd heeft.
- Het blijft zo, net als nu, dat men nog steeds examen kan doen na het einde van een scholingsdag op de locatie waar men les krijgt.
- Na 15 augustus verstuurt Examenadviesburo een email naar alle houders van een Bewijs van vakbekwaamheid waarin gevraagd zal worden om in te loggen bij Examenadviesburo en het Bewijs te claimen en, indien gewenst, zich te koppelen aan de werkgever.

Bespaar **70% op uw inspectietijd** met de intelligente systemen van traplinked

100.000 verkochte apparaten, 400 PCO-kanten in Europa en 7.000 gedigitaliseerde locaties: traplinked is een van de toonaangevende leveranciers van hardware en software voor de sector.

JERRY3

Digitaal bewaakte klemval: Nooit meer onnodige controlerondes

JERRY BAIT

Digitaal bewaakte lokdozen: De voordeligste bewakingsoplossing

TOM

Cameramodule met een AI-model: Identificatie op afstand

www.traplinked.com | info@traplinked.com | +49 911 477 128 50

traplinked
innovating pest control

De toekomst van ongediertebestrijding: Waarom digitale monitoring niet langer optioneel is

Efficiëntie als oplossing voor het personeelstekort

Elke ongediertebestrijder kent de uitdaging: urenlang in de auto zitten om honderden controlepunten te inspecteren, om er vervolgens achter te komen dat 95% leeg is. In tijden van stijgende brandstofprijzen en een toenemend tekort aan vakmensen is dit model niet langer rendabel. De oplossing? Een digitale transformatie met traplinked.

Met meer dan 100.000 verkochte apparaten en 400 partnerbedrijven in Europa bewijst traplinked dat digitalisering geen toekomstmuziek is, maar een noodzaak voor de moderne bestrijdingstechnicus. Het systeem transformeert analoge controlepunten in intelligente sensoren die realtime data leveren.

Precisie door technologie

De kern van het assortiment is de waterbestendige klapvalmodule JERRY3. Dankzij geavanceerde vangstdetectie weet de ongediertebestrijder precies wanneer en waar er actie vereist is. Geen onnodige controlerondes meer, maar gerichte interventies.

Voor locaties waar permanente lokaasmonitoring cruciaal is, biedt de JERRY BAIT een kostenefficiënte oplossing voor lokaasdozen. Naast lokaasvraat worden ook bewegingen gedetecteerd.

De nieuwste innovatie, TOM versie 2, gaat nog een stap verder. Deze cameramodule met geïntegreerd AI-model herkent ongedierte automatisch. Dit elimineert valse meldingen en stelt bedrijven in staat om op afstand een nauwkeurige diagnose te stellen, nog voordat ze überhaupt ter plaatse zijn.

Rendement op de eerste plaats

Digitalisering bij traplinked betekent niet alleen techniek, maar ook rendement. Gebruikers rapporteren een besparing tot wel 70% op inspectietijd. Hierdoor blijft er meer tijd over voor complexe adviesdiensten en nieuwe klanten, zonder dat het team hoeft te groeien.

De software van traplinked bundelt alle data in een overzichtelijk dashboard, wat niet alleen de interne planning optimaliseert, maar ook zorgt voor een transparante en professionele documentatie richting de eindklant. De stap naar digitaal is niet alleen een stap naar de toekomst – het is de stap naar een gezonde winstmarge.

Nieuws van de stichting KPMB

Per 1 mei 2026 is Dick Bisschop benoemd tot onafhankelijk voorzitter KPMB. Dick heeft intussen zijn eerste vergaderingen met het Centraal College van Deskundigen en het bestuur gehad. Hierin kwamen punten aan bod die belangrijk zijn voor de verdere professionalisering van de branche, uniformering van certificering en juridische verankering van IPM-K werkwijze.

Vorig jaar is het ministerie van IenW een traject gestart om de voorschriften van IPM-Knaagdierbeheersing te verplaatsen van de toelatingsbesluiten van het Ctgb naar de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Rgb). Het Ctgb heeft gevraagd om een betere juridische vastlegging van de IPM-K voorschriften te realiseren en het Ctgb te ontlasten. De aanleiding hiervoor is onder meer de behandeling van het Harmonix-dossier en de hoeveelheid werk die het Ctgb heeft met het verwerken van IPM-K voorschriften in de toelatingsbesluiten van aangewezen rodenticiden.

Het is tien jaar geleden dat het KPMB-kwaliteitssysteem met normen en voorschriften voor de plaagdierbeheersing is opgesteld. Het KPMB-bestuur heeft daarom besloten een evaluatie te houden onder deelnemende bedrijven. Met deze evaluatie wil de organisatie nagaan of het kwaliteitssysteem aansluit bij oorspronkelijke doelstellingen en hoe het beter kan aansluiten op huidige behoeften bij bedrijven. De resultaten worden vertrouwelijk behandeld door het secretariaat en niet herleidbaar gedeeld, maar enkel op geaggregeerd niveau gepresenteerd.

Een lang gekoesterde wens is uitgekomen met de introductie van een vereenvoudigde uitleg van het Certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing (CIK). Dit document is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij de uitvoering van knaagdierbeheersing en moeite heeft met het lezen van het officiële certificatieschema. De voorschriften uit het CIK zijn daarom in eenvoudigere taal omschreven. Met de nieuwe uitgave wil KPMB meer duidelijkheid bieden over de praktische toepassing van IPM-K, en zo de toegankelijkheid vergroten en tegelijkertijd de kwaliteit van uitvoering verder verbeteren.

De makkelijk leesbare versie is een hulpmiddel en vervangt het CIK niet. Alleen de officiële en volledige regels zijn geldig en staan in het meest actuele certificatieschema (CIK). De versie is sinds medio juni beschikbaar via de KPMB-site, onder publicaties.

Uit het interview met Conno de Ruijter, directeur van KPMB, blijkt dat het aantal gecertificeerde bedrijven de afgelopen periode is toegenomen. Dat wordt binnen de branche gezien als een signaal dat IPM-K breed wordt gedragen. De groei van certificeringen vraagt om een groter aantal auditoren bij certificerende instellingen.

KPMB houdt jaarlijks een harmonisatieoverleg met auditoren van erkende certificerende instellingen. De afgelopen keren zijn hier ook handhavers van NVWA en ILT bij aangesloten. Het is belangrijk dat deze groep werkt aan de hand van uniforme interpretaties van voorschriften. De interpretaties die de afgelopen jaren zijn vastgesteld, werden samengebracht in een overzicht. Voorbeelden hiervan zijn: de afvoer van tox en kadavers, vaststelling van wat continu is, bepaling van locatie. Juist over deze praktische punten ontstonden de afgelopen jaren regelmatig discussies intern of met externe partijen. Door deze punten vast te leggen en te communiceren met de deelnemers en overige direct betrokkenen verwacht KPMB meer uniformiteit binnen de branche te creëren.

Binnen het Centraal College van Deskundigen (CCvD) zijn een paar veranderingen doorgevoerd. Dit College adviseert over aanpassingen in documenten en is door de jaren heen uitgebreid in aantal leden. Om het College evenwichtiger en compacter te krijgen, zijn diverse voorstellen gedaan. Zo zal namens opleiders, exameninstituten en certificerende instanties voortaan van elk één vertegenwoordiger deelnemen. Om de samenstelling van het College verder te verbeteren zullen waarschijnlijk nog nieuwe voorstellen volgen.

NASCHOLING EERSTE HULP BIJ PLAAGDIEREN

VOOR WIE?

De training is speciaal ontwikkeld voor personen werkzaam in de plaagdierensector, die niet zelf op pad gaan. Niet-uitvoerenden komen in contact met uitvoerende collega's en/of klanten en moeten daarom voldoende kennis hebben van de sector om vragen te kunnen beantwoorden en gesprekken te kunnen voeren op een professionele manier.

INHOUD

Tijdens deze training komen de meest voorkomende plaagdieren in Nederland aan bod, zoals ratten en muizen, bedwantsen, kakkerlakken en papiervisjes. Hun biologische kenmerken worden besproken, alsook hun leefwijze en de sporen die ze achterlaten. De training is voorzien van voldoende foto's en video's om de theorie concreet te maken.

Er wordt geen officieel examen afgenomen door het RPMV. Wel wordt op het einde van de dag de kennis getest d.m.v. een korte toets.

ZOWEL INHOUSE ALS OPEN AANBOD

Op onze website ontdek je wanneer de nascholing staat ingepland:

<https://training.killgerm.nl/>

**Heb je interesse in deze training en ben je met een groep vanaf 5 personen?
Neem dan contact met ons op en dan kunnen we deze training incompany bij
je bedrijf verzorgen.**

Killgerm Training bv

Bisschop de Vetplein 9a, 5126 CA Gilze

t +32 (0)14 44 22 79

e training-benelux@killgerm.com

PestWest
www.pestwest.com

Volg ons op:

Ontdek de Stellaris IP

 www.pestcontrolnews.com [@pestcontrolnews](https://twitter.com/pestcontrolnews) facebook.com/pestcontrolnews

Chameleon
STELLARIS IP

1. Er was veel interesse in IP-geclassificeerde oplossingen zoals de Chameleon® Qualis IP. Wat was de aanleiding voor de ontwikkeling van de Chameleon Stellaris IP?

Na het succes van zowel de Chameleon Qualis IP als de Chameleon Stellaris stelden we vast dat er binnen ons LED-assortiment nog een leegte bestond. Met het verdwijnen van de Chameleon 4x4 wisten we dat er nog steeds een sterke vraag van klanten was naar een toestel met IP-classificatie voor plafondmontage.

De Stellaris IP werd ontwikkeld om aan die behoefte te voldoen en klanten een oplossing te bieden voor grotere, open ruimtes waar een hangend apparaat effectiever is. Door een IP-geclassificeerde optie voor plafondmontage aan te bieden, kunnen klanten hun strategie voor vliegenbestrijding vervullen in omgevingen waar enkel de toepassing van wandgemonteerde toestellen mogelijk niet volstaat.

2. Hoe verschilt de Stellaris IP van de Qualis IP, en wat zijn de belangrijkste voordelen voor klanten?

De Chameleon Stellaris IP is ontworpen als een dubbelzijdige, aan het plafond gemonteerde UV-vliegenval, waardoor deze ideaal is voor grote, open industriële ruimtes. Het toestel maakt gebruik van de 360° UV-straling van de Quantum® X LED-technologie, waardoor de dekking wordt gemaximaliseerd en een effectieve aantrekking over een groot oppervlak wordt gegarandeerd.

Net als de Qualis IP werd ook dit apparaat ontworpen met eenvoudig onderhoud in gedachten. Het toestel biedt snelle toegang tot de voor LED-geoptimaliseerde lijmplaten en Quantum X-tubes, wat helpt om de tijd nodig voor onderhoud te verminderen. De Quantum X-tubes hoeven bovendien slechts om de drie jaar vervangen te worden, wat de doorlopende onderhoudsvereisten verlaagt.

Het toestel beschikt ook over een opvangbak voor eventuele vliegenresten die van de lijmplaten kunnen vallen. Deze is uitgerust met een snelontgrendelingsmechanisme, zodat de opvangbak snel en efficiënt geleegd kan worden.

Daarnaast maakt het toestel gebruik van dezelfde lamphouder als de Qualis IP, waardoor het vervangen van de lampen eenvoudig blijft en consistent verloopt bij beide apparaten.

3. Voor welke soorten omgevingen vormt de Stellaris IP de ideale oplossing?

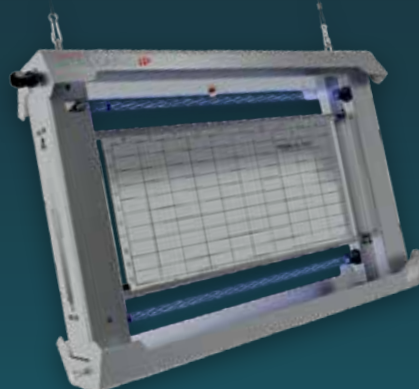
Met een IP66-classificatie is de Chameleon Stellaris IP bijzonder geschikt voor vochtige, natte of stoomrijke omgevingen, zoals slachthuizen, zuivelfabrieken en industriële keukens.

Het toestel is vervaardigd uit 304-roestvrij staal, waardoor ze uiterst duurzaam is en regelmatig kan worden gereinigd zonder risico op beschadiging. Daarnaast deelt het toestel verschillende componenten met de Qualis IP, waaronder de voor LED-geoptimaliseerde kunststof lijmplaat, die speciaal ontworpen werd om optimaal te presteren in deze veeleisende omstandigheden.

4. Hoe belangrijk is een IP-classificatie bij de keuze van een apparaat voor de beheersing van vliegende insecten?

De IP-classificatie is essentieel bij het selecteren van een toestel voor uitdagende omgevingen. Ze garandeert dat de vliegenlamp betrouwbaar blijft functioneren zonder beïnvloed te worden door het binnendringen van water of stof.

De Chameleon Stellaris IP werd specifiek ontworpen en grondig getest om te voldoen aan de IP66-normen. Dat betekent dat het toestel bestand is tegen zware omstandigheden en regelmatige reiniging. Dit omvat ook schoonmaak met hogedrukslangen of krachtige waterstralen, zodat klanten zowel de hygiënenormen als het uiterlijk van het toestel kunnen behouden zonder in te boeten op prestaties.

30 jaar Killgerm Benelux

De tijdlijn hierboven geeft een aantal cruciale mijlpalen van Killgerm Benelux weer. Het begon allemaal zeer kleinschalig in een café op de Grote Markt in Turnhout... 30 jaar later kijken we terug op een mooi parcours.

In mei vierde het Killgerm Benelux team het 30-jarig jubileum in Spanje (waar een feest plaatsvond voor het 30-jarig bestaan van Killgerm Spanje).

Agenda

Evenementen	Datum	Organisator	Locatie	Meer info
Benelux Pest	16 september 2026	PCN	Veldhoven (NL)	www.beneluxpest.nl
PestWorld 2026	20-23 oktober 2026	NPMA	Texas (USA)	www.npmapestworld.org
PestTech	4 november 2026	NPTA	Milton Keynes (UK)	www.npta.org.uk
NVPB Netwerkbijeenkomst en borrel	5 november 2026	NVPB	tbc	www.nvpb.org/agenda
Pest-Protect	17-18 februari 2027	DSV	Messe Frankfurt	www.pest-protect.eu

De rol van formulatiewetenschap in de prestaties van Maxforce® Platin kakkerlakkengel

In professioneel kakkerlakkenbeheer wordt de effectiviteit niet uitsluitend bepaald door de werkzame stof, maar door het vermogen van de formulering om onder praktijkomstandigheden een betrouwbare opname te garanderen. Maxforce® Platin is ontwikkeld met behulp van geavanceerde formulatiewetenschap om een maximale lokaasacceptatie, fysieke stabiliteit en populatie controle te bereiken in een breed scala aan toepassingsomstandigheden.

Van werkzame stof naar functioneel gellokaas

Een werkzame stof is, ongeacht haar intrinsieke toxiciteit, ineffectief als zij niet door het doelorganisme wordt opgenomen. Maxforce® Platin maakt gebruik van een innovatieve formuleringstechnologie om de werkzame stof om te zetten in een zeer smakelijke, vochtgebalanceerde lokaasmatrix die het voedingsgedrag van kakkerlakken stimuleert. Dit zorgt voor een consistente opname en een effectiviteit van dit insecticide in de behandelde ruimten.

Geoptimaliseerd voor professionele toepassingsomstandigheden

Maxforce® Platin is ontworpen voor gebruik door professionele plaagdierbeheersers die werken in structureel en klimatologisch uitdagende omgevingen. De gelformulering vertoont:

- hoge stabiliteit bij temperatuurschommelingen (bijv. opslag tijdens transport gevolgd door toepassing in warme of vochtige ruimten);
- sterke hechting op verticale, gladde of niet-poreuze oppervlakken;
- weerstand tegen uitzakken, druppen of uitdroging.

Deze eigenschappen maken een nauwkeurige plaatsing en langdurige aanwezigheid van lokpunten mogelijk, wat voorspelbare prestaties ondersteunt in toepassingen zoals professionele keukens, technische ruimtes, openbare gebouwen en woonomgevingen.

Onweerstaanbaar: inspelen op voedingsgedrag en lokaasaversie

Kakkerlakpopulaties kunnen gedragsmatige resistentiemechanismen vertonen, waaronder afkeer van eenvoudige suikers zoals glucose. Maxforce® Platin is geformuleerd om deze effecten te weerstaan door:

- het gebruik van complexe koolhydraten in plaats van eenvoudige suikers;

- de opname van vetstoffen om de smakelijkheid te verbeteren;
- het behoud van een optimaal vochtgehalte om de voedingsstimulatie in de tijd te verlengen.

Deze formulatiestrategie zorgt voor een consistente opname, zelfs bij populaties waarbij conventionele lokaasmatrixen minder worden geaccepteerd.

BlueBead® technologie en voedingsstimulatie

Een centraal element in de prestaties van Maxforce® Platin is Envu's gepatenteerde BlueBead® technologie. Dit systeem integreert specifieke voedingsstimulerende stoffen, waaronder een banaangebaseerde attractant, in de lokaasmatrix. De technologie is ontworpen om:

- langdurige smakelijkheid te bevorderen;
- de opname door zowel volwassen kakkerlakken als nimfen te stimuleren;
- secundaire bestrijding na opname te ondersteunen.

Door een langdurige opname over meerdere levensstadia te bevorderen, draagt de BlueBead® technologie bij aan effectieve populatieonderdrukking in plaats van enkel het knock-down effect.

Formulatiestabiliteit en hygiëne

Aangezien Maxforce® Platin voedselcomponenten en water bevat om de favoriete leefomgevingen van kakkerlakken na te bootsen, omvat de formulering stabilisatoren en conserveringsmiddelen om microbiële afbraak te voorkomen. Hierdoor blijft het lokaas chemisch stabiel, hygiënisch en aantrekkelijk gedurende de volledige functionele levensduur, ook in omgevingen met verhoogde luchtvochtigheid of hoge hygiënedruk.

De formulering maakt het verschil

De prestaties van Maxforce® Platin zijn het resultaat van een geïntegreerd formulatieontwerp waarin insectentoxicologie, gedragswetenschap en toepassingstechniek samenkomen. Door consistente lokaasacceptatie, fysieke stabiliteit en duurzame smakelijkheid te waarborgen, levert Maxforce® Platin betrouwbare kakkerlakbestrijding op populatieniveau in professionele omgevingen waarin meer eenvoudige formuleringen vaak tekortschieten.

Your super powerful partner for eliminating cockroaches

Bestrijd kakkerlakken effectief met Maxforce® Platin – de bewezen kracht voor langdurige bestrijding.

Na 40 jaar ontwikkeling verspreidt dit smakelijke lokaas zich snel door de hele kolonie, voor een efficiënte bestrijding van de kakkerlakken die u ziet, alsook van degene die u niet ziet.

Voor meer
informatie bezoek
onze website

